

Deel 11.

Tuchtprocedure voor advocaten¹

Philippe DE JAEGERE

Advocaat balie West-Vlaanderen, gewezen bestuurder departement deontologie Orde van Vlaamse Balies

1. Onderstaande tekst werd overgenomen uit *Vademecum tuchtprocedure voor advocaten*, die Keure – Business & Economics, 2007; de tekst werd tot mei 2025 bijgewerkt.

Inhoudstafel

HOOFDSTUK 1.	
INLEIDING	473
HOOFDSTUK 2.	
INITIATIEFRECHT VAN DE STAFHOUDER	475
HOOFDSTUK 3.	
KLACHT	479
Afdeling 1. Definitie	479
Afdeling 2. Ontvankelijkheid	480
Afdeling 3. Klacht door een advocaat	480
HOOFDSTUK 4.	
HET TUCHTONDERZOEK	483
Afdeling 1. Verloop van het tuchtonderzoek	483
Onderafdeling 1. Wanneer tuchtonderzoek openen?	483
Onderafdeling 2. De betrokken advocaat verandert van balie of verlaat de balie	484
Onderafdeling 3. Het onderzoek	484
Onderafdeling 4. Schriftelijke mededeling van opening van het onderzoek	487
Onderafdeling 5. Rechten van de klager	488
Onderafdeling 6. Rechten van de betrokken advocaat	488
Onderafdeling 7. Proces-verbaal van verhoor	489
Afdeling 2. Afsluiting van het onderzoek en beslissing van de stafhouder	489
Onderafdeling 1. Afsluiting van het onderzoek	489
Onderafdeling 2. Mogelijke beslissingen van de stafhouder	490
Onderafdeling 3. Verwijzing naar de tuchtraad	490
Onderafdeling 4. Seponering	492
Onderafdeling 5. Mededeling van de beslissing	492
Afdeling 3. Onderzoek door de voorzitter van de tuchtraad	494
Onderafdeling 1. Hoe en wanneer kan de voorzitter worden gevat tijdens het onderzoek?	494
Onderafdeling 2. Mogelijke beslissingen van de voorzitter	495
Afdeling 4. Bijzondere bevoegdheidsregeling en conflictregels	496
Onderafdeling 1. Bijzondere bevoegdheidsregeling	496
Onderafdeling 2. Conflictregels	496
HOOFDSTUK 5.	
RECHTSPLEGING VOOR DE TUCHTRAAD	499
Afdeling 1. Taal	499
Afdeling 2. Oproeping	499
Afdeling 3. Samenstelling tuchtraad	500
Afdeling 4. Openbaarheid van de zitting en van de uitspraak	501
Afdeling 5. Over de aanwezigheid en het dragen van de toga	502
Afdeling 6. Wraking	503
Afdeling 7. Verloop van de zitting	504
Afdeling 8. Verslag van de onderzoeker	505

HOOFDSTUK 11.	
HOGER BEROEP TEGEN PALEISVERBOD	529
Afdeling 1. Vorm	529
Afdeling 2. Procedure	529
 HOOFDSTUK 12.	
HOGER BEROEP TEGEN BESLISSINGEN VAN DE RAAD VAN DE ORDE	531
Afdeling 1. Beslissingen vatbaar voor hoger beroep	531
Afdeling 2. Procedure	531
 HOOFDSTUK 13.	
BIJZONDERE REGELS TEN AANZIEN VAN ADVOCATEN DIE ONDERDAAN ZIJN VAN EEN LIDSTAAT VAN DE EUROPESE UNIE	533
Afdeling 1. Advocaten van een andere lidstaat van de Europese Unie die geen vestiging hebben in België, maar er wel diensten verrichten	533
Afdeling 2. Advocaten van een andere lidstaat van de Europese Unie die zich onder hun oorspronkelijke beroepstitel in België vestigen	534
 HOOFDSTUK 14.	
HET COLLEGE VAN TOEZICHT	535
Afdeling 1. Taak en bevoegdheid	535
Afdeling 2. Samenstelling	535
Afdeling 3. Verslag werkzaamheden	536
 BEKNOPTE BIBLIOGRAFIE	537

Hoofdstuk 1. Inleiding

296. Dit vademecum biedt een beknopt overzicht van de belangrijkste stappen van de tuchtprocedure. De handleiding is bestemd voor al wie deze procesregels in de praktijk dient toe te passen: de stafhouder, de voorzitter van de tuchtraad, de leden van de tuchtraad en van de tuchtraad van beroep, de vervolgende advocaat, zijn verdediger en het administratief personeel dat verbonden is met een tuchtoverheid.

Hoofdstuk 2. Het initiatiefrecht van de stafhouder

297. De stafhouder ontvangt en onderzoekt de klachten tegen de advocaten van zijn Orde.²

Hij kan eveneens ambtshalve of op schriftelijke aangifte door de procureur-generaal een onderzoek instellen.

De bevoegde stafhouder is die van de Orde waartoe de advocaat behoort. Aangezien een advocaat kan behoren tot verschillende Ordes, kunnen verschillende stafhouders tegelijk bevoegd zijn om klachten te ontvangen.

De advocaat moet zich inschrijven op het tableau van elke Orde van advocaten waar hij kantoor houdt. De advocaat is dus onderworpen aan het gezag van elke stafhouder van een Orde van advocaten waar hij ingeschreven is op het tableau. Elke aldus bevoegde stafhouder heeft volle tuchtrechtelijke bevoegdheid over de betrokken advocaat. Dit betekent dat een derde bij elke betrokken stafhouder geldig klacht kan indienen tegen deze advocaat en dat de stafhouder die aldus wordt gevat, deze klacht verder volgens de geldende tuchtprocedure moet behandelen.

Indien een advocaat kantoren heeft in verschillende Vlaamse rechtsgebieden, kan hij op tuchtrechtelijk vlak onder de bevoegdheid vallen van de tuchtraden van elk betrokken rechtsgebied. Welke tuchtraad uiteindelijk bevoegd is, zal afhangen van de stafhouder of de voorzitter van de tuchtraad die verwijst. Een stafhouder en een voorzitter van de tuchtraad kunnen enkel een advocaat verwijzen naar de tuchtraad van hun rechtsgebied.

Indien de klager zijn klacht enkel richt aan één stafhouder, zal deze stafhouder de klacht moeten onderzoeken of laten onderzoeken en zal hij moeten beslissen of de advocaat wordt verwezen naar de bevoegde tuchtraad, zijnde deze bevoegd voor de Orde van advocaten waar de klacht werd ingediend. Hier speelt de notie hoofd- en bijkantoor geen enkele rol. De stafhouder van het bijkantoor, die een klacht ontvangt, kan deze klacht dus niet eenvoudigweg overmaken aan de stafhouder van het hoofdkantoor. Het is de stafhouder die de klacht ontvangt, die gevat is en die de tuchtprocedure moet voortzetten.

Wel is het niet ondenkbaar dat een klager voor dezelfde feiten klacht indient bij alle stafhouders die tuchtrechtelijk bevoegd zijn over een advocaat met kantoren in meerdere arrondissementen. Ook is het mogelijk dat een stafhouder een klacht ontvangt, terwijl de andere bevoegde stafhouder ambtshalve beslist een onderzoek te voeren. De wet noch de OVB-reglementering betreffende het houden van meerdere kantoren of vestigingen

2. Art. 458, § 1 Ger.W.

bepalen hoe dit moet worden opgelost. Artikel 183 van de *Codex Deontologie voor Advocaten* regelt enkel mogelijke bevoegdheidsgeschillen tussen stafhouders voor de beslechting van conflicten tussen advocaten, maar dit “zonder afbreuk te doen aan de tuchtrechtelijke bevoegdheden van alle betrokken stafhouders”.

In principe zou elke stafhouder het onderzoek kunnen voeren en kunnen beslissen om de advocaat al dan niet te verwijzen naar de tuchtraad, maar het vergt weinig verbeelding om in te zien dat dit aanleiding zou kunnen geven tot weinig verheffende toestanden. Daarom lijkt een pragmatische oplossing noodzakelijk. Twee stafhouders die gevat zijn door eenzelfde klacht, kunnen beslissen wie van hen het onderzoek voert en wie de beslissing tot al dan niet verwijzing zal nemen. Het is aangewezen dat beide stafhouders de klager daarvan onmiddellijk kennisgeven, samen met het bericht dat het onderzoek wordt geopend. In elk geval zal een stafhouder die een klacht ontvangt betreffende een advocaat die ook een kantoor heeft in ander arrondissement, er goed aan doen de andere betrokken stafhouder in te lichten.

Ook wanneer twee stafhouders los van elkaar ambtshalve beslissen om met betrekking tot bepaalde feiten een onderzoek in te stellen, is het aangewezen dat zij vooraf overleg plegen om een tweesparentuchtbeleid te vermijden.

Bij verhindering van de stafhouder zal hij worden vervangen overeenkomstig artikel 447, derde lid van het Gerechtelijk Wetboek. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de stafhouder zelf, een kantoorgenoot of een familielid van de stafhouder betrokken partij zijn in de zaak die het voorwerp is van de klacht. In dat geval maakt de stafhouder de klacht onverwijld over aan zijn vervanger, die de klager daarvan verwittigt.

Voor bepaalde categorieën van personen bestaat een bijzondere bevoegdheidsregeling van de tuchtraad. Deze regeling wordt verder besproken. Deze bevoegdheidsregeling betreft niet enkel de tuchtraad (zie verder), maar ook de bevoegde stafhouder in de onderzoeksfase. Na een aanvankelijke aarzeling over de interpretatie van de laatste zin van artikel 456: “*In dat geval wordt het tuchtrechtelijk onderzoek gevoerd door de stafhouder, of in voorkomend geval door de voorzitter van de tuchtraad van bedoelde rechtsgebied*”, wordt nu algemeen aanvaard dat ten aanzien van de voorzitter, de Kamervoorzitters, de assessoren en de plaatsvervangende assessoren, de secretarissen en de plaatsvervangende secretarissen van de tuchtraad en de advocaten die lid zijn van de tuchtraad van beroep, en ten aanzien van de stafhouders en de leden van de raden van de Orde, het tuchtrechtelijk onderzoek wordt gevoerd door een stafhouder van een balie behorend tot een ander rechtsgebied. Bij gebreke van precieze wettelijke regeling en in afwachting van een hervorming van de wet wordt deze stafhouder als volgt aangesteld. De voorzitter van de tuchtraad van beroep, die gevat wordt bij toepassing van artikel 456 Ger.W., wijst de bevoegde tuchtraad van een ander rechtsgebied aan en geeft daarvan kennis aan de voorzitter van deze tuchtraad. De voorzitter van de aangewezen tuchtraad stelt dan een stafhouder aan, die voor de toepassing van artikel 458 Ger.W. in de plaats treedt van de stafhouder van de betrokken advocaat.

Hoofdstuk 3. De klacht

AFDELING 1. DEFINITIE

298. Artikel 458 noch enig ander artikel van het Gerechtelijk Wetboek definieert het woord “klacht”.

Uit de context en met name uit de ontvankelijkheidsvereisten en de finaliteit van een klacht kan echter worden afgeleid dat een klacht moet worden begrepen als “een formeel verzoek om een tuchtrechtelijk vergrijp te vervolgen” (vrij naar *van Dale*).

Hieruit volgt dat niet elke brief aan een stafhouder, waarin melding wordt gemaakt van feiten die eventueel aanleiding zouden kunnen geven tot een tuchtrechtelijk gevolg, noodzakelijkerwijze moet worden beschouwd als een klacht. De stafhouder zal moeten beoordelen wat de intentie van de klager is. Vraagt de klager enkel de interventie van de stafhouder of blijkt uit de brief dat het (ook) de bedoeling van de klager is om de advocaat tuchtrechtelijk te laten vervolgen? In dat laatste geval is er sprake van een klacht in de tuchtrechtelijke betekenis van het woord. Het is de taak van de stafhouder om daarover zo nodig opheldering te vragen.

Wel moet de stafhouder steeds voor ogen houden dat de verjaringstermijn bedoeld in artikel 474 van het Gerechtelijk Wetboek loopt vanaf het ogenblik dat de stafhouder kennis neemt van de feiten. Zelfs een kennisgeving die niet geformuleerd is als een klacht, doet de verjaringstermijn lopen. De stafhouder kan immers steeds ambtshalve een tuchtonderzoek openen, zonder formele klacht. Het is dus niet omdat een brief waarbij bepaalde feiten aan de stafhouder wordt ter kennis gebracht niet geformuleerd is als een klacht, dat de stafhouder geen tuchtonderzoek zou moeten starten. Het behoort tot de taak van de stafhouder om de deontologie te handhaven en daarom heeft hij ook de bevoegdheid om ambtshalve een tuchtonderzoek te starten.

Hoewel de stafhouder soms een brief zal moeten interpreteren om te weten of er sprake is van een klacht, komt het hem niet toe te oordelen dat een brief die duidelijk als klacht is bedoeld, toch niet als formele klacht moet worden beschouwd en dienovereenkomstig behandeld.

AFDELING 2. ONTVANKELIJKHEID

299. Om ontvankelijk te zijn, moet de klacht:

- schriftelijk zijn;
- ondertekend zijn;
- gedateerd zijn;
- de volledige identiteit van de klager bevatten.³

Het is niet de bedoeling dat een klacht die effectief een laakbaar feit aan het licht brengt, om louter formele redenen zou worden geseponeerd. Men mag niet vergeten dat de stafhouder ook ambtshalve een onderzoek kan openen. Een stafhouder die kennisneemt van feiten door een anonieme brief of door een brief die niet gedagtekend is, kan deze feiten wel onderzoeken. Alleen krijgt de aangever niet het statuut van klager wanneer zijn klacht niet gebeurt in de juiste vorm.

3. Art. 458, § 1, eerste lid Ger.W.

Niets belet de stafhouder om een klager die zijn klacht mondeling uit of wiens klacht niet geldig is ondertekend, niet is gedagtekend of niet zijn volledige identiteit bevat, uit te nodigen een ontvankelijke schriftelijke klacht in te dienen. Zo kan de stafhouder een mondelinge klacht noteren en deze laten ondertekenen door de klager. De persoon die mondeling een klacht wenst in te dienen, kan de stafhouder daartoe evenwel niet dwingen.

AFDELING 3. KLACHT DOOR EEN ADVOCAAT

300. Gezien het formeel karakter van een klacht en de gevolgen die de wet aan de indiening van een klacht hecht, kan een advocaat voor de indiening van een klacht afwijken van de deontologische regel dat een advocaat geen rechtstreeks contact heeft met de stafhouder van een andere balie. De advocaat die formeel klacht wenst in te dienen tegen een advocaat van een andere balie, hetzij in eigen naam, hetzij als raadsman van een klager, moet daartoe rechtstreeks de stafhouder van die advocaat aanschrijven, met een kopie aan zijn stafhouder. De stafhouder die de klacht ontvangt, correspondeert verder rechtstreeks met de advocaat-klager.

Van de advocaat kan worden verwacht dat hij het onderscheid kent tussen een formele klacht met de bedoeling dat de stafhouder daaraan een tuchtrechtelijk gevolg geeft en een brief met het louter doel de interventie van de stafhouder in te roepen. Voor deze laatste categorie van brieven blijft de traditionele regel gelden dat de advocaat niet rechtstreeks correspondeert met de stafhouder van een andere balie.

Het is mogelijk dat de advocaat de interventie vraagt van de stafhouder en met betrekking tot dezelfde feiten een formele klacht wenst in te dienen tegen een advocaat van een andere balie. De advocaat kan bijvoorbeeld de interventie vragen van zijn stafhouder, omdat zijn confrater in een conclusie geciteerd heeft uit vertrouwelijke briefwisseling. Hij wenst daarvan een rechtzetting in de procedure, maar hij wenst bovendien formeel klacht in te dienen tegen zijn tegenstrever. Voor het eerste dient hij zich te wenden tot zijn stafhouder, voor het tweede moet hij, teneinde de klacht de nodige tuchtrechtelijke gevolgen te laten sorteren, rechtstreeks klacht indienen bij de stafhouder van de advocaat tegen wie hij klacht indient. Een en ander dient hij te verduidelijken in de brief aan zijn eigen stafhouder.

Indien in het verdere verloop van het tuchtonderzoek brieven worden gewisseld tussen de stafhouder van de balie van de advocaat waartegen klacht werd ingediend en de advocaat-klager van een andere balie, dient van deze brieven telkens een kopie te worden overgemaakt aan de stafhouder van de advocaat-klager.

Hoofdstuk 4. Het tuchtonderzoek

AFDELING 1. VERLOOP VAN HET TUCHTONDERZOEK

Onderafdeling 1. Wanneer tuchtonderzoek openen?

301. De stafhouder bepaalt autonoom of en wanneer hij een onderzoek start.

Elke brief aan een stafhouder moet dus niet noodzakelijk worden gevolgd door de opening van een tuchtonderzoek.

Veelal verlangt men van een stafhouder voornamelijk een maatregel, een bemiddeling of een andere interventie, die losstaat van een eventuele tuchtrechtelijke procedure.

Indien de klager zelf zijn brief uitdrukkelijk bestempelt als een tuchtklacht, zal de stafhouder die brief aldus moeten behandelen en de tuchtprocedure moeten volgen. Dit sluit het nemen van andere maatregelen niet uit.

De stafhouder is niet verplicht om in elke tuchtzaak een tuchtonderzoek te openen alvorens een beslissing te nemen. Het kan zijn dat hij louter op basis van de klacht kan oordelen dat de klacht onontvankelijk, ongegrond of van onvoldoende gewicht is. Voor zover de klacht ontvankelijk is, dient de stafhouder wel gevolg te geven aan het uitdrukkelijk verzoek van de klager om te worden gehoord, alvorens een beslissing te nemen.

Maar zodra het duidelijk is dat het gaat om een klacht en dat deze niet *prima facie* kan worden beoordeeld, moet de stafhouder een onderzoek starten en daarbij de tuchtprocedure volgen. De tuchtprocedure voorziet niet in de mogelijkheid om een informeel vooronderzoek te voeren.

Zodra de stafhouder op welke wijze dan ook kennis krijgt van feiten die aanleiding kunnen geven tot een tuchtrechtelijke vervolging, begint de verjaringstermijn van twaalf maanden te lopen waarbinnen het tuchtonderzoek moet worden gestart.⁴

De stafhouder moet voldoende kennis hebben van de feiten om te beseffen dat het gaat om feiten die tuchtrechtelijk kunnen worden beteugeld, maar het is niet nodig dat de stafhouder enige zekerheid heeft over de feiten. Het onderzoek, dat moet worden gestart binnen twaalf maanden, dient er precies voor om meer zekerheid te krijgen.

Onderafdeling 2. De betrokken advocaat verandert van balie of verlaat de balie

302. De wet stelt bepaalde conflictregels vast voor het geval een advocaat in de loop van een tuchtprocedure verandert van balie. Indien de advocaat van balie verandert tijdens het onderzoek en vooraleer de beslissing genomen is hem te verwijzen naar de tuchtraad, nemen de stafhouder van de nieuwe balie en desgevallend de voorzitter van de nieuwe tuchtraad (indien de advocaat ook verandert van rechtsgebied) de zaak over. De eerste stafhouder geeft de zaak uit handen en zendt het dossier aan de nieuwe stafhouder.

Indien evenwel de beslissing reeds werd genomen om de advocaat te verwijzen naar de tuchtraad, is de bevoegde

4. Art. 474 Ger.W.

tuchtraad die welke bevoegd is voor de advocaten van de balie waartoe de advocaat op het ogenblik van deze beslissing behoorde.

Deze regels gelden niet wanneer een advocaat zijn inschrijving verkrijgt aan een andere balie, zonder bij de oorspronkelijke balie te worden weggelaten.⁵

Indien een advocaat de balie verlaat, blijft de tuchtraad bevoegd om uitspraak te doen over tuchtrechtelijke vervolgingen ingesteld wegens feiten gepleegd voor de weglating van het tableau van de Orde, van de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de lijst van stagiairs, indien het onderzoek uiterlijk één jaar na beslissing tot weglating is ingesteld.⁶

Onderafdeling 3. Het onderzoek

303. De stafhouder leidt zelf het onderzoek of stelt een onderzoeker aan, wiens taken en bevoegdheden hij omschrijft.⁷

De stafhouder kan een algemene of een specifieke opdracht geven. De aanstelling van de onderzoeker dient schriftelijk te gebeuren en de stafhouder dient daarbij zo precies mogelijk de opdracht te omschrijven, met duidelijke vermelding van de identiteit van de betrokken advocaat, de feiten waarover onderzoek moet worden gevoerd (desgevallend met verwijzing naar de klacht) en de grenzen van de bevoegdheden. Het lijkt ook aangewezen dat de stafhouder de onderzoeker wijst op het bestaan van dit vademecum.

De stafhouder en de door hem aangestelde onderzoeker kunnen de onderzoeksdaden stellen die zij aangewezen achten, de onderzoeker binnen de perken van zijn taken en bevoegdheden. Zij kunnen onder meer:

- de betrokken advocaat, de klager en getuigen horen en daarvan proces-verbaal opmaken;
- magistraten horen, na eerst daarover met hun korpsverste contact te hebben opgenomen en dit bij voorkeur via de stafhouder;
- een afstapping doen op het kantoor van de betrokken advocaat of in diens privéwoning (met toestemming van de betrokken advocaat);
- zich dossiers laten overhandigen alsmede boekhoudkundige stukken;
- deskundige onderzoeken gelasten (de onderzoeker doet dit slechts na afspraken gemaakt te hebben met de stafhouder over de te maken kosten);
- kennisnemen van strafdossiers, na daartoe de gebruikelijke stappen te hebben ondernomen (de onderzoeker via de tussenkomst van de stafhouder);
- de bankuittreksels m.b.t. de derdenrekeningen van de betrokken advocaat opvragen (de onderzoeker via de tussenkomst van de stafhouder).

De stafhouder kiest vrij de onderzoeker, die, behoudens andersluidende bepalingen in plaatselijke reglementen, geen lid van de raad van de Orde moet zijn.⁸ De stafhouder en de onderzoeker, indien hij een algemene opdracht heeft of indien dit uitdrukkelijk tot zijn bevoegdheden behoort, kunnen voor bepaalde specifieke opdrachten, die een bijzondere expertise vereisen, een deskundige aanstellen die geen advocaat is.

De onderzoeker met een algemene opdracht onderzoekt het dossier en roept de betrokken advocaat en desgevallend de klager en eventuele getuigen op om te worden gehoord. De verhoren gebeuren bij voorkeur in

5. Art. 469, tweede tot zesde lid Ger.W.

6. Art. 469, eerste lid Ger.W.

7. Art. 458, § 1, tweede lid Ger.W.

8. Steeds meer wordt de noodzaak aangevoeld om in elke balie een cel te maken van advocaten, belast met het tuchtonderzoek. Dankzij de continuïteit kan op deze wijze ook op het vlak van het onderzoek expertise worden opgebouwd.

het gerechtsgebouw, of, als dit praktischer is, op het kantoor van de onderzoeker. De onderzoeker maakt best een afspraak met de betrokken advocaat en bevestigt deze schriftelijk. Indien de betrokken advocaat niet opdaagt, kan de onderzoeker een nieuwe datum bepalen, waarop hij de betrokken advocaat met aangetekende brief tijdig uitnodigt. Als de betrokken advocaat zich onttrekt aan het verhoor, vermeldt de onderzoeker dit in zijn verslag. Van de betrokken advocaat mag worden verwacht dat hij zijn agenda in de mate van het mogelijke aanpast aan de noden van het onderzoek, maar de onderzoeker moet een zekere soepelheid aan de dag leggen ten aanzien van de advocaat die te goeder trouw uitstel vraagt.

De onderzoeker handelt niet als een vervolgende partij, maar wel als een soort onderzoeksrechter die zowel de elementen ten laste, als de elementen ten onlaste onderzoekt. Deze onpartijdige houding, zowel ten aanzien van de betrokken advocaat, als ten aanzien van de klager, moet ertoe bijdragen beide partijen ertoe aan te zetten tijdens het verhoor vrijer te spreken.

De onderzoeker gebruikt voor alle briefwisseling het briefpapier van de Orde. Hij vermijdt zijn eigen briefpapier te gebruiken.

Het onderzoek beperkt zich tot de feiten die in de aanstelling door de stafhouder opgenomen zijn. Indien de onderzoeker tijdens zijn onderzoek botst op andere tuchtrechtelijke tekortkomingen, d.w.z. feiten die niet vallen onder de brede noemer van de feiten waarvoor hij werd aangesteld, informeert hij onmiddellijk de stafhouder. De stafhouder zal dan beoordelen of hij een bijkomend tuchtonderzoek opent en de opdracht van de onderzoeker uitbreidt, dan wel een andere onderzoeker aanstelt in verband met de nieuw vastgestelde feiten. De betrokken advocaat wordt van dit onderzoek voor nieuwe, andere feiten verwittigd, zoals voor het openen van een nieuw tuchtonderzoek. Indien het oorspronkelijk onderzoek er kwam na een klacht, dan is het zeker aangewezen het onderzoek naar nieuwe, andere feiten los te koppelen van het oorspronkelijk onderzoek. Met het tweede onderzoek heeft de klager immers geen uitstaan.

Indien de onderzoeker tijdens zijn onderzoek botst op gegevens die laten vermoeden dat de betrokken advocaat mogelijk gelden heeft verduisterd of dat cliënten of derden dreigen benadeeld te worden, verwittigt hij onmiddellijk de stafhouder, die zo nodig bewarende maatregelen kan nemen en desgevallend tijdig aangifte kan doen onder de verzekeringspolis “insolvabiliteit”.

Onderafdeling 4. Schriftelijke mededeling van opening van het onderzoek

304. De stafhouder deelt aan de betrokken advocaat en aan de klager schriftelijk mee dat een tuchtonderzoek wordt gestart. Indien de klager een advocaat is van een andere balie, wordt hij rechtstreeks aangeschreven en wordt ook zijn stafhouder verwittigd.⁹

Hoewel de wet dit niet uitdrukkelijk bepaalt, lijkt het in de geest van de wet te zijn dat de klager en de advocaat die het voorwerp uitmaakt van het onderzoek, niet alleen op de hoogte worden gebracht van de instelling van het onderzoek, maar ook van de identiteit van de onderzoeker (en desgevallend ook van zijn taken en bevoegdheden), indien dit niet de stafhouder zelf is.

Op het niet tijdig op de hoogte brengen van de advocaat en de klager staat geen sanctie, maar het is niet wenselijk deze kennisgeving uit te stellen. Deze regel houdt verband met de rechten van verdediging van de advocaat die door de mededeling dat een tuchtonderzoek is ingesteld, weet dat elke volgende communicatie met de stafhouder en de onderzoeker kadert in een onderzoek tegen hem.

Artikel 474 Ger.W. bepaalt dat op straffe van verjaring de tuchtprocedure moet worden ingesteld binnen twaalf

9. Art. 458, § 1, tweede lid Ger.W.

maanden te rekenen van de kennisneming van de feiten door de tuchtrechtelijke autoriteit die bevoegd is om die procedure op gang te brengen. Uit de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel blijkt dat met “het instellen van de tuchtprocedure” het openen van het tuchtonderzoek wordt bedoeld, dus de datum waarop de stafhouder aan de klager en de betrokken advocaat laat weten dat een tuchtonderzoek wordt geopend. Dit werd ondertussen ook bevestigd in de tuchtrechtspraak.¹⁰

De brief met de melding dat een onderzoek wordt geopend, geeft niet noodzakelijk de startdatum van het onderzoek, maar kan wel dienstdoen als bewijs dat het onderzoek ten laatste op die datum werd gestart. Deze datum is van belang voor de verjaring.

Indien de stafhouder lopende het onderzoek een nieuw feit ontdekt, moet hij de betrokken advocaat (en desgevallend de klager, indien deze het nieuwe feit heeft aangebracht) opnieuw schriftelijk melden dat hij over dit nieuw feit een onderzoek instelt. Het gaat hier over nieuwe feiten en niet over bijkomende feiten die onder dezelfde kwalificatie vallen en in verband staan met de feiten waarover het onderzoek loopt.

Onderafdeling 5. Rechten van de klager

305. De klager heeft in de fase van het onderzoek volgende rechten:

- hij wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van het openen van het onderzoek;
- hij heeft het recht om tijdens het onderzoek te worden gehoord;
- hij heeft het recht om zelf bijkomende informatie en bewijsstukken over te maken;
- hij heeft het recht om een kopie van het proces-verbaal van zijn verklaringen te ontvangen.

Onderafdeling 6. Rechten van de betrokken advocaat

306. De advocaat die het voorwerp uitmaakt van het onderzoek, heeft in de onderzoeksfase volgende rechten:

- hij wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van het openen van het onderzoek;
- hij heeft het recht om tijdens het onderzoek te worden gehoord;
- hij heeft het recht om zelf bijkomende informatie en bewijsstukken over te maken;
- hij heeft het recht om een kopie van het proces-verbaal van zijn verklaring te ontvangen.

De advocaat die het voorwerp uitmaakt van een tuchtonderzoek, kan zich tijdens het onderzoek laten bijstaan door een advocaat van zijn keuze, maar kan zich niet laten vertegenwoordigen.

Het recht om te worden gehoord en om bijkomende informatie en bewijsstukken over te maken, staat niet uitdrukkelijk in de wet, maar is een elementair recht van verdediging. Bij gebreke van wettelijke bepaling kan het niet-horen van de advocaat op zichzelf niet tot de nietigheid of de niet-ontvankelijkheid van de tuchtprocedure leiden. Indien deze nietigheid of niet-ontvankelijkheid wegens schending van de rechten van verdediging wordt opgeworpen, moet dit worden beoordeeld op basis het verloop van de tuchtprocedure in haar geheel.¹¹ Het horen kan ook schriftelijk gebeuren, door de advocaat uit te nodigen schriftelijk te antwoorden op de klacht of op precieze vragen van de onderzoeker. Indien de advocaat echter vraagt om mondeling te worden gehoord, moet de onderzoeker daarop ingaan.

Onderafdeling 7. Proces-verbaal van verhoor

307. De verklaringen van de klager, van de advocaat en van de getuigen worden opgetekend in een proces-

10. Tuchtraad Brussel 20 april 2010, *Ad Rem* 3/2010, 74.

11. J. STEVENS, *Advocatuur Regels & Deontologie*, Wolters Kluwer, 2015, nr. 1528.

verbaal, waarvan de gehoorde personen – enkel wanneer zij daarom verzoeken – een afschrift ontvangen.¹²

Het is aangewezen om het proces-verbaal te laten ondertekenen door de gehoorde personen.

Het recht van de klager en de getuige om een afschrift te ontvangen, is beperkt tot het proces-verbaal van hun verhoor. Zij kunnen geen afschrift van andere stukken uit het dossier ontvangen.

Anderstaligen kunnen worden gehoord in hun taal en het proces-verbaal kan worden opgesteld in de taal van het verhoor. Dit proces-verbaal moet voor het dossier worden vertaald naar de taal van de rechtspleging.

De stafhouder of de onderzoeker kunnen zich laten bijstaan door een secretaris om de verklaring te noteren, mits deze secretaris eveneens gebonden is door het geheim van het tuchtonderzoek.

AFDELING 2. AFSLUITING VAN HET ONDERZOEK EN BESLISSING VAN DE STAFHOUDER

Onderafdeling 1. Afsluiting van het onderzoek

308. De door de stafhouder aangestelde onderzoeker maakt van zijn bevindingen een verslag op ter attentie van de stafhouder. Dat verslag wordt onderdeel van het tuchtdossier tegen de betrokken advocaat.

Bij zijn verslag voegt de onderzoeker een geïnventariseerd en genummerd dossier. Het is de taak van de onderzoeker om het dossier zo volledig mogelijk te maken teneinde de stafhouder en later eventueel de tuchtraad toe te laten met kennis van zaken te oordelen.

De onderzoeker voegt bij zijn verslag in voorkomend geval een gedetailleerde opgave van de kosten van het onderzoek en voegt de bewijsstukken van deze kosten bij het dossier.

Onderafdeling 2. Mogelijke beslissingen van de stafhouder

309. De stafhouder die kennisneemt van het verslag van de onderzoeker, kan bijkomend onderzoek bevelen of zelf aanvullend onderzoek doen. Zo kan hij, alvorens een beslissing te nemen, zelf de betrokken advocaat horen.

De stafhouder kan na het afsluiten van het onderzoek twee beslissingen nemen: verwijzen naar de tuchtraad of seponeren.¹³ De wet kent de “vaderlijke vermaning” niet. Een stafhouder die kiest voor een vaderlijke vermaning, oordeelt dat de feiten bewezen zijn en een vermaning wettigen, maar van onvoldoende gewicht zijn om de advocaat te verwijzen naar de tuchtraad. Een stafhouder die een onderzoek afsluit met een vaderlijke vermaning, seponeert dus het dossier en moet dit ook aldus laten weten aan de klager, die de mogelijkheid heeft om tegen deze seponering in te gaan. De vraag is of een vaderlijke vermaning nog zinvol is, nu de tuchtraad ook de mogelijkheden heeft van uitstel en opschorting van de uitspraak.

Het feit dat met betrekking tot dezelfde feiten een strafonderzoek of -vervolging loopt, vormt geen beletsel voor een verwijzing naar de tuchtraad.

12. Art. 458, § 1, vierde lid Ger.W.

13. Art. 458, § 2 Ger.W.

Onderafdeling 3. Verwijzing naar de tuchtraad

310. Indien de stafhouder oordeelt dat er redenen bestaan om de advocaat te laten verschijnen voor de tuchtraad, zendt hij het dossier samen met zijn met redenen omklede beslissing aan de voorzitter van de tuchtraad, zodat deze de tuchtraad kan samenroepen en de betrokken advocaat kan oproepen.

De wet schrijft voor dat de beslissing van de stafhouder om een advocaat te laten verschijnen voor de tuchtraad met redenen omkleed en dus gemotiveerd moet zijn. De ratio van deze motiveringsplicht ligt in het feit dat de voorzitter van de tuchtraad door deze motivering in staat moet worden gesteld een oproepingsbrief op te stellen die de betrokken advocaat ondubbelzinnig te kennen geeft voor welke feiten of tuchtrechtelijke inbreuken hij tuchtrechtelijk wordt vervolgd. Tegelijk moet dit de betrokken advocaat in staat stellen na te gaan of de voorzitter van de tuchtraad geen feiten of inbreuken op een tuchtrechtelijke regel heeft vermeld die door de stafhouder in zijn verwijzingsbeslissing niet werden vermeld.

De stafhouder moet in zijn motivering de feiten duidelijk verwoorden en tuchtrechtelijk kwalificeren, zodat de voorzitter van de tuchtraad deze motivering kan overnemen in de oproeping van de advocaat voor de tuchtraad. Het is immers niet de voorzitter van de tuchtraad, maar wel de stafhouder die beslist voor welke feiten en welke inbreuken op de deontologie de advocaat wordt verwezen naar de tuchtraad.

De stafhouder maakt aan de voorzitter van de tuchtraad ook het volledige dossier over. Het geïnventariseerde en genummerde dossier bevat onder meer:

- de klacht of de aangifte van de procureur-generaal en bij gebrek daaraan een verklaring van de stafhouder over de datum en de wijze waarop hij kennisnam van de feiten;
- de brief waarmee de onderzoeker werd aangesteld;
- de brieven waarmee het openen van het onderzoek werd gemeld aan de betrokken advocaat en aan de klager;
- de briefwisseling met de stafhouder of de onderzoeker, minstens deze na het openen van het onderzoek;
- de bewijsstukken;
- de processen-verbaal van de verklaringen;
- het verslag van de onderzoeker;
- de stukken die de klager tijdens het onderzoek heeft meegedeeld;
- de stukken die de betrokken advocaat heeft meegedeeld;
- de opgave van de kosten en de daarbij horende stukken;
- de tuchtrechtelijk antecedenten, met inbegrip van een kopie van vroegere tuchtbeslissingen.¹⁴

Het dossier wordt bij de balie gescand en elektronisch overgemaakt aan de voorzitter of de secretaris van de tuchtraad. Om de leden van de tuchtraad toe te laten het dossier elektronisch te consulteren, wordt gevraagd elk stuk afzonderlijk in te scannen en te benoemen.

In tegenstelling met het onderzoek, waarbij de wet uitdrukkelijk stelt dat de stafhouder dit zelf leidt of een onderzoeker aanstelt, kan de stafhouder de bevoegdheid om de zaak over te maken aan de tuchtraad niet delegeren. Dit is een exclusieve bevoegdheid van de stafhouder.

Onderafdeling 4. Seponering

311. Indien de stafhouder oordeelt dat de klacht onontvankelijk, ongegrond of van onvoldoende gewicht is, brengt hij de klager en de advocaat hiervan schriftelijk op de hoogte.¹⁵

14. De tuchtsancties die zijn uitgewist overeenkomstig art. 472, § 3 Ger.W. of die het voorwerp hebben uitgemaakt van eerherstel overeenkomstig art. 472, § 2 Ger.W., behoren niet langer tot de tuchtrechtelijke antecedenten.

15. Art. 458, § 2, tweede lid Ger.W.

De wet vermeldt niet dat deze beslissing van de stafhouder met redenen omkleed moet zijn, maar uit de aard van deze beslissing, het feit dat ze moet worden meegedeeld aan de klager en het feit dat deze laatste deze beslissing kan betwisten, kan worden afgeleid dat ook de beslissing tot seponering met redenen omkleed moet zijn.

Indien de stafhouder oordeelt dat de zaak van onvoldoende gewicht is om de advocaat naar de tuchtraad te verwijzen, kan hij hem toch een “vaderlijke vermaning” geven. De wet heeft niets gewijzigd aan deze gewoonte, maar aangezien de tuchtraad nu, in tegenstelling met de raad van de Orde vroeger, de uitspraak kan opschorten en sancties met uitstel kan uitspreken, zal er wellicht minder behoefte bestaan om een “vaderlijke vermaning” uit te spreken. In elk geval is de “vaderlijke vermaning” geen tuchtsanctie.

Onderafdeling 5. Mededeling van de beslissing

312. De stafhouder brengt de advocaat en de klager schriftelijk op de hoogte van zijn beslissing tot verwijzing of seponering. Indien de klager een advocaat is van een andere balie, wordt ook zijn stafhouder verwittigd.

Bij seponering dient de stafhouder aan de klager minstens te laten weten waarom hij seponeert (onontvankelijk, ongegrond of onvoldoende gewicht). Een meer omstandige motivering is aangewezen.

Rekening houdend met het feit dat de klager drie maanden heeft om deze beslissing te betwisten, is het aangewezen om de kennisgeving van de beslissing te doen met een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs of minstens met een gewone aangetekende brief, zodat overeenkomstig artikel 53*bis* van het Gerechtelijk Wetboek de termijn van drie maanden zou ingaan op een vaste datum. Bij een kennisgeving met een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs gaat de termijn in op de eerste dag die volgt op deze waarop de brief aangeboden werd op de woonplaats van de geadresseerde of, in voorkomend geval, op zijn verblijfplaats of gekozen woonplaats. Bij een kennisgeving met een gewone ter post aangetekende brief gaat de termijn van drie maanden in op de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten overhandigd werd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst.

In zijn brief aan de klager verwijst de stafhouder tevens uitdrukkelijk naar de beroepsmogelijkheid en dit door volgende paragraaf aan zijn brief toe te voegen:

“U kunt deze beslissing betwisten bij ter post aangetekende brief aan de voorzitter van de tuchtraad, adres,... U beschikt daartoe over een termijn van drie maanden die ingaat op (ofwel, in de hypothese dat de kennisgeving gebeurt met een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs) de eerste dag die volgt op deze waarop de brief aangeboden werd op uw woonplaats, verblijfplaats of gekozen woonplaats (ofwel, in de hypothese dat de kennisgeving gebeurt met een gewone ter post aangetekende brief) op de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten overhandigd werd, tenzij u het tegendeel bewijst (art. 458, § 2, tweede lid Gerechtelijk Wetboek)”.

Bij verwijzing kan de stafhouder aan de advocaat samen met de mededeling dat hij de advocaat naar de tuchtraad verwijst, een kopie overmaken van zijn brief aan de voorzitter, waarin de advocaat de redenen van zijn verwijzing kan terugvinden. De Tuchtraad van het rechtsgebied Gent heeft zelfs geoordeeld dat de stafhouder dit moest doen.¹⁶ Dit lijkt mij te verregaand, zeker wanneer daaraan gevolgen zouden worden gehecht i.v.m. de geldigheid van de tuchtprocedure. Ten slotte zal de advocaat in de oproeping tot de tuchtraad de reden lezen waarom hij wordt opgeroepen. Zijn rechten worden niet geschonden doordat hij deze reden niet kent op het ogenblik van de verwijzing. De verwijzingsbrief van de stafhouder behoort wel tot het dossier van de tuchtrechtspleging.

16. Tuchtraad Gent 8 oktober 2008, *Ad Rem* 5/2008, 43.

De klager dient enkel te worden geïnformeerd over de verwijzing van de advocaat naar de tuchtraad i.v.m. de feiten waarvoor de klager klacht heeft ingediend. Aan de klager mag de stafhouder geen kopie zenden van zijn brief aan de voorzitter.

Het is mogelijk dat de klacht verschillende onderdelen betreft en dat de stafhouder de betrokken advocaat verwijst voor een onderdeel van de klacht, maar de rest seponereert. Dit dient duidelijk te worden gemeld aan de klager en aan de advocaat.

Indien lopende het onderzoek andere feiten aan het licht komen, waarmee de oorspronkelijke klager geen uitstaan heeft, maar waarvoor de advocaat ook wordt vervolgd, wordt de klager niet ingelicht over deze andere feiten.

AFDELING 3. ONDERZOEK DOOR DE VOORZITTER VAN DE TUCHTRAAD

Onderafdeling 1. Hoe en wanneer kan de voorzitter worden gevat tijdens het onderzoek?

313. De voorzitter van de tuchtraad kan niet rechtstreeks worden gevat door een klacht of een aangifte door de procureur-generaal en hij kan evenmin ambtshalve een tuchtonderzoek instellen.

De klacht kan slechts in twee gevallen vóór het afsluiten van een tuchtonderzoek aan de voorzitter van de tuchtraad worden voorgelegd:

- de klager of de advocaat vatten de voorzitter, omdat de stafhouder zes maanden na het indienen van de klacht nog geen beslissing (d.i. een verwijzing of seponering – het starten van een onderzoek is geen beslissing in de zin van de wet) heeft genomen¹⁷;
- de klager betwist de beslissing tot seponering van de stafhouder.¹⁸

De klager en eventueel de advocaat kunnen de voorzitter van de tuchtraad vatten binnen een termijn van drie maanden na de beslissing van seponering (hier enkel de klager) of na het verloop van de termijn van zes maanden. Zij doen dit door de voorzitter aangetekend aan te schrijven.

Er is geoordeeld dat de termijn van drie maanden om de beslissing tot seponering te betwisten niet ingaat vanaf de beslissing tot seponering, maar vanaf de schriftelijke kennisgeving daarvan aan de klager, die de beslissing wil betwisten. In het concrete geval had de stafhouder aanvankelijk enkel de advocaat op de hoogte gebracht van de seponering en slecht enkele maanden later de klager.¹⁹

Onderafdeling 2. Mogelijke beslissingen van de voorzitter

314. De voorzitter, die zich daartoe alle nodige stukken laat voorleggen door de stafhouder, onderzoekt eerst of de vorm en de termijn van drie maanden bedoeld in artikel 458, § 2 Gerechtelijk Wetboek werden gerespecteerd. Is dit niet het geval, dan verklaart hij het beroep onontvankelijk en laat hij dit schriftelijk weten aan de klager, de betrokken advocaat en diens stafhouder(s).

De voorzitter die geldig en tijdig door de klager of door de advocaat wordt gevat, dient binnen een termijn van drie maanden te reageren en kan het volgende doen:

- de zaak terugzenden naar de stafhouder en hem verzoeken het onderzoek te beëindigen binnen een door de

17. Art. 458, § 2, derde lid Ger.W.

18. Art. 458, § 2, tweede lid Ger.W.

19. Tuchtraad Antwerpen 19 december 2019, TAA/SL/0360/2019.

- voorzitter bepaalde termijn;
- de klacht zelf onderzoeken of een onderzoeker aanstellen wiens taken en bevoegdheden hij omschrijft;
 - weigeren gevolg te geven aan onontvankelijke klachten, ongegronde klachten of klachten van onvoldoende gewicht;
 - eventueel na bijkomend onderzoek beslissen dat de advocaat dient te verschijnen voor de tuchtraad.

Indien de voorzitter de zaak niet terugzendt naar de stafhouder, zal de stafhouder de zaak uit handen moeten geven en het dossier onmiddellijk overmaken aan de voorzitter van de tuchtraad.

De stafhouder, de advocaat en de klager ontvangen van elk van deze beslissingen een afschrift.

Tegen deze beslissingen van de voorzitter bestaat geen rechtsmiddel.²⁰

AFDELING 4. BIJZONDERE BEVOEGDHEIDSREGELING EN CONFLICTREGELS

Onderafdeling 1. Bijzondere bevoegdheidsregeling

315. De tuchtraden zijn bevoegd voor de advocaten die behoren tot de Ordes van het rechtsgebied van het betrokken hof van beroep.

Er is een bijzondere bevoegdheidsregeling voor de voorzitter, de Kamervoorzitters, de assessoren, de plaatsvervangende assessoren, de secretarissen en de plaatsvervangende secretarissen van de tuchtraden en de tuchtraden van beroep en ten aanzien van de stafhouders en de leden van de raden van de Orde. Voor hen is niet de tuchtraad van hun rechtsgebied bevoegd, maar wel de tuchtraad van een ander rechtsgebied, dat wordt aangewezen door de voorzitter van de tuchtraad van beroep.²¹

De stafhouder of zijn vervanger die een klacht ontvangt tegen een van de voormelde personen, vraagt schriftelijk aan de voorzitter van de tuchtraad van beroep, op het adres van het secretariaat van de tuchtraad van beroep, om de bevoegde tuchtraad van een ander rechtsgebied aan te wijzen. Zoals hoger uiteengezet, zal de voorzitter van de tuchtraad dan de stafhouder van een andere balie aanstellen die de rol van stafhouder zal vervullen overeenkomstig artikel 458 Ger.W.

Dit dient te gebeuren ook wanneer de klacht *prima facie* aanleiding geeft tot seponering, omdat de klager de mogelijkheid moet hebben om de zaak na seponering bij de bevoegde voorzitter aanhangig te maken.

Onderafdeling 2. Conflictregels

316. Indien de advocaat van balie verandert tijdens het onderzoek en vooraleer de beslissing genomen is hem te verwijzen naar de tuchtraad, neemt de stafhouder van de nieuwe balie en desgevallend de voorzitter van de nieuwe tuchtraad (indien de advocaat ook verandert van rechtsgebied) de zaak over. De eerste stafhouder geeft de zaak uit handen en zendt het dossier aan de nieuwe stafhouder.

Indien evenwel de beslissing om de advocaat te verwijzen naar de tuchtraad reeds werd genomen, is de bevoegde tuchtraad die welke bevoegd is voor de advocaten van de balie waartoe de advocaat op het ogenblik van deze beslissing behoorde.

20. Art. 458, § 3 Ger.W.

21. Art. 456, laatste lid Ger.W.

Deze regels gelden niet wanneer een advocaat zijn inschrijving verkrijgt aan een andere balie, zonder bij de oorspronkelijke balie te worden weggelaten.²²

Indien de advocaat is ingeschreven aan twee of meer balies, die behoren tot verschillende rechtsgebieden, is de bevoegde tuchtraad die van het rechtsgebied van de balie van de stafhouder die de advocaat naar de tuchtraad verwijst of tegen wiens seponering of stilzitten beroep werd aangetekend, onverminderd de bepalingen van artikel 469 van het Gerechtelijk Wetboek indien de advocaat in de loop van het tuchtonderzoek deze balie zou verlaten.

Hoofdstuk 5. Rechtspleging voor de tuchtraad

AFDELING 1. TAAL

317. De rechtspleging voor de tuchtraad wordt gevoerd in de taal van de Orde waartoe de vervolgde advocaat behoort.²³ De Nederlandstalige Tuchtraad van Beroep voor Advocaten heeft geoordeeld dat de wetten op het taalgebruik in gerechtszaken niet van toepassing zijn op de tuchtprocedure en dat artikel 457*bis* Ger.W. niet van toepassing is op de procedure die de rechtspleging voor de tuchtraad voorafgaat. Een in het Frans gestelde brief van een klager aan de voorzitter van de tuchtraad om beroep aan te tekenen tegen een seponering door de stafhouder is derhalve niet nietig.²⁴

AFDELING 2. OPROEPING

318. De voorzitter van de tuchtraad roept de advocaat op om te verschijnen voor de tuchtraad.

De voorzitter doet de oproeping voor de tuchtraad op verzoek van de stafhouder of ambtshalve, nadat de zaak hem geldig werd overgemaakt. Indien de stafhouder de beslissing genomen heeft dat een advocaat moet worden opgeroepen voor de tuchtraad, voert de voorzitter deze beslissing uit. De voorzitter heeft niet de bevoegdheid om deze beslissing van de stafhouder naast zich neer te leggen.

De oproeping gebeurt bij ter post aangetekende brief.

De oproeping van de advocaat kan geldig gebeuren aan het kantooradres van de advocaat of aan zijn woonplaats.²⁵

De oproeping dient de feiten te vermelden die de advocaat ten laste worden gelegd.

De oproepingstermijn bedraagt minstens vijftien dagen. Deze termijn, die voorgeschreven is op straffe van

22. Art. 469, tweede tot zesde lid Ger.W.

23. Art. 457*bis* Ger.W.

24. Tuchtraad van Beroep 22 april 2010, TB 022/2009, *Ad Rem* nr. 1/2011.

25. Art. 475 Ger.W.

nietigheid, is een wachtermijn, zoals een dagvaardingstermijn. Er moeten derhalve minstens vijftien vrije dagen zitten tussen de oproeping en de datum van verschijning. Aangezien de oproeping gebeurt met ter post aangetekende brief, gaat de termijn van vijftien dagen in ofwel op de eerste dag die volgt op deze waarop de brief aangeboden werd op de woonplaats van de advocaat of, in voorkomend geval, op zijn kantooradres of gekozen woonplaats, bij een oproeping met ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs, ofwel op de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten overhandigd werd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst, bij een oproeping met een gewone ter post aangetekende brief.²⁶

De oproeping vermeldt best ook waar en wanneer de advocaat of zijn raadsman het tuchtdossier kunnen inzien. De advocaat en zijn advocaat dienen voldoende tijd en mogelijkheid te krijgen om het dossier in te zien en kunnen er desgevallend ook een afschrift van krijgen, eventueel in elektronische vorm. De klager mag het dossier niet inzien.

De voorzitter dient de klager ook op de hoogte te brengen van de datum en de plaats van de zitting. De klager is evenwel geen partij en wordt dus niet opgeroepen.

Het verdient aanbeveling om in de brief aan de klager ook te vermelden dat deze op zijn verzoek kan worden gehoord en geconfronteerd met de advocaat tijdens de zitting van de tuchtraad. Daaraan kunnen bepaalde praktische modaliteiten worden gekoppeld. Zo kan aan de klager worden gevraagd dat hij vooraf de voorzitter verwittigt van het feit dat hij wenst te worden gehoord. De tuchtraad zal evenwel niet kunnen weigeren een klager te horen, die zich meldt op de zitting en vraagt te worden gehoord, zonder dit vooraf te hebben gemeld.

AFDELING 3. SAMENSTELLING TUCHTRAAD

319. De tuchtraad is samengesteld uit een of meer kamers.

De tuchtraad heeft een voorzitter, die tot taak heeft de zaak bij de tuchtraad aanhangig te maken. De voorzitter heeft zelf geen zitting in de tuchtraad.

De tuchtraad heeft een secretaris en twee plaatsvervangende secretarissen.

Om de drie jaar, bij de aanvang van het gerechtelijk jaar, stellen de stafhouders van het rechtsgebied van het hof van beroep de lijst op van de effectieve en de plaatsvervangende kamervoorzitters (gekozen uit gewezen stafhouders) en assessoren (gekozen uit gewezen leden van de raden van de Orde). Ze wijzen eveneens de secretaris en de secretarissen-plaatsvervangers aan.

De tuchtraad houdt zitting met een kamervoorzitter, vier assessoren en een secretaris. De tuchtraad bevat ten minste één lid van de balie waartoe de advocaat tegen wie de tuchtrechtelijke vervolging is ingesteld, behoort.

De secretaris stelt de kamers samen. De voorzitter en de assessoren worden, buiten beletsel, in de orde van hun rang op de lijst opgeroepen.

26. Art. 53bis Ger.W.

AFDELING 4. OPENBAARHEID VAN DE ZITTING EN VAN DE UITSPRAAK

320. De tuchtraad behandelt de zaak in principe in openbare zitting. De wet bepaalt hierop evenwel volgende uitzonderingen:

- de betrokken advocaat vraagt de behandeling met gesloten deuren;
- de tuchtraad kan eveneens met gesloten deuren zitting houden, gedurende de gehele rechtspleging of een deel ervan:
 - in het belang van de goede zeden of van de openbare orde (bv. omwille van het beroepsgeheim);
 - wanneer de belangen van minderjarigen dit vereisen;
 - wanneer de bescherming van het privéleven van de vervolgte advocaat dit vereist;
 - in de mate dat dit door de tuchtraad onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer de openbaarheid de belangen van de rechtsbedeling zou schaden.²⁷

De uitspraak gebeurt in openbare zitting, tenzij de betrokken advocaat uitdrukkelijk heeft gevraagd dat de uitspraak met gesloten deuren zou gebeuren en de tuchtraad dit toestaat.²⁸ De advocaat kan dit vragen ter gelegenheid van de behandeling van de zaak of op de zitting waarop uitspraak wordt gedaan. De secretaris neemt akte van dit verzoek.

AFDELING 5. OVER DE AANWEZIGHEID EN HET DRAGEN VAN DE TOGA

321. De leden van de tuchtraad zetelen in toga. De onderzoeker brengt verslag uit in toga.

De betrokken advocaat verschijnt in burger. Zijn raadsman draagt de toga.

In principe dient de vervolgte advocaat in persoon te verschijnen. Dit is noodzakelijk om de waarheid te achterhalen en de betrokken advocaat de gelegenheid te geven zich te laten horen door de tuchtraad. De wetgever, die aan de klager het recht gegeven heeft om zich te laten horen en te laten confronteren met de betrokken advocaat, is ook uitgegaan van een persoonlijke verschijning van de advocaat. Nochtans moet rekening worden gehouden met de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Het EHRM heeft reeds meerdere staten, waaronder België, veroordeeld, omdat in strafzaken aan een advocaat niet werd toegelaten zijn verstek latende cliënt te vertegenwoordigen en voor hem te pleiten. Het Hof erkent het grote belang van de persoonlijke verschijning van de beklaagde, maar stelt dat het belang van een adequate verdediging van de beklaagde, zelfs wanneer deze niet verschijnt (en dit zelfs zonder geldige redenen) voorrang heeft.²⁹ Het Belgisch Wetboek van Strafvordering werd aan deze rechtspraak aangepast.³⁰

Mede omwille van het belang van de persoonlijke verschijning van de betrokken advocaat en het belang van het vrijwaren van het tegensprekelijk karakter van de procedure, zullen verzoeken tot uitstel door de tuchtraad met de nodige welwillendheid worden behandeld.

Aan bepaalde balies bestaat de verplichting voor de vervolgte advocaat om zich te laten bijstaan door een advocaat. Het kan blijken van een gebrek aan kiesheid wanneer een advocaat per se zichzelf wil verdedigen, maar de tuchtraad kan dit niet verbieden en mag deze keuze van de advocaat ook niet in overweging nemen in het beraad. Artikel 6.3.c EVRM. bepaalt immers dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, het

27. Art. 459, § 2 Ger.W.

28. Cass. 16 februari 1995, AR D.94.24.F; Cass. 3 september 1998, AR D.94.0034.N.

29. EHRM 21 januari 1999 in de zaak *Van Geyselhem/België*.

30. Art. 185 Sv.

recht heeft om zichzelf te verdedigen of de bijstand te hebben van een raadsman naar zijn keuze.

AFDELING 6. WRAKING

322. De leden van de tuchtraad kunnen worden gewraakt overeenkomstig de artikelen 828 tot 842 van het Gerechtelijk Wetboek, die *mutatis mutandis* worden toegepast.

De redenen van wraking zijn terug te vinden in artikel 828 van het Gerechtelijk Wetboek.

Op straffe van nietigheid wordt de vordering tot wraking van een lid van de tuchtraad ingeleid bij een bij de secretaris van de tuchtraad neergelegde akte die de middelen bevat en ondertekend wordt door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven.³¹

De secretaris maakt deze akte binnen 24 uur over aan het gewraakte lid van de tuchtraad. Deze is gehouden binnen twee dagen onderaan op die akte een verklaring te stellen, volgens welke hij in de wraking berust of weigert zich van de zaak te onthouden, met zijn antwoord op de middelen van wraking.³²

Te rekenen van de dag van de mededeling van de akte van wraking aan het lid van de tuchtraad worden alle verrichtingen van de tuchtraad geschorst.³³

Indien het gewraakte lid van de tuchtraad in de wraking berust, doet de secretaris onmiddellijk het nodige om dit lid van de tuchtraad te vervangen.

Indien het lid van de tuchtraad weigert zich van de zaak te onthouden of indien hij niet antwoordt binnen de termijn van twee dagen, zendt de secretaris binnen drie dagen (na ontvangst van het antwoord of na het verstrijken van de termijn van twee dagen) de akte van wraking en de verklaring van het gewraakte lid van de tuchtraad aan de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel.³⁴

De procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel doet onmiddellijk het nodige om de tuchtraad van beroep te laten samenroepen. De tuchtraad van beroep doet binnen acht dagen in laatste aanleg uitspraak over de wraking, op conclusie van het Openbaar Ministerie en nadat de vervolgde advocaat of advocaten behoorlijk zijn opgeroepen om hun opmerkingen te horen.³⁵

Indien een lid van de tuchtraad van beroep wordt gewraakt, wordt dezelfde procedure gevolgd, met dien verstande dat in dat geval de akte van wraking moet worden neergelegd bij de secretaris van de tuchtraad van beroep, dat deze desgevallend het dossier overgemaakt aan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en dat het Hof van Cassatie zich uitsprekt over de wraking.

AFDELING 7. VERLOOP VAN DE ZITTING

323. De zitting verloopt in grote lijnen in volgende stappen:

31. Art. 835 Ger.W.

32. Art. 836 Ger.W.

33. Art. 837 Ger.W.

34. Art. 838, eerste lid Ger.W. en art. 465, § 3 Ger.W.

35. Art. 838, tweede lid Ger.W.

- de voorzitter controleert de identiteit van de betrokken advocaat;
- indien de betrokken advocaat om behandeling met gesloten deuren vraagt, wordt de zaak met gesloten deuren behandeld;
- indien er andere wettelijke redenen zijn om de zaak met gesloten deuren te behandelen, wordt de betrokken advocaat daarover gehoord en beslist de tuchtraad over de behandeling met open of gesloten deuren;
- alvorens de deuren te sluiten, wordt aan de klager die aanwezig is, gevraagd of hij wenst te worden gehoord of geconfronteerd met de betrokken advocaat; in bevestigend geval wordt hem, met de nodige uitleg, gevraagd buiten de zittingszaal te wachten tot hij terug zal worden binnengeroepen;
- de onderzoeker wordt gehoord in zijn verslag; in de loop van de behandeling kan de tuchtraad nadere uitleg vragen aan de onderzoeker; de behandeling met gesloten deuren verhindert niet dat de onderzoeker de behandeling van de zaak bijwoont;
- de klager (en desgevallend de getuigen) word(t)(en) gehoord en eventueel wordt de klager geconfronteerd met de advocaat;
- de raadsman van de advocaat wordt gehoord in zijn verdediging;
- de betrokken advocaat wordt als laatste gehoord;
- de debatten worden gesloten en de zaak wordt voor uitspraak gesteld op een vaste datum.

AFDELING 8. VERSLAG VAN DE ONDERZOEKER

324. De onderzoeker wordt ter zitting gehoord in zijn verslag. Het is dus niet noodzakelijk de stafhouder die zal worden gehoord, maar het kan ook de advocaat zijn die belast was met het onderzoek.³⁶

Het is mogelijk dat de stafhouder een onderzoeker heeft aangesteld voor een deelaspect van het onderzoek, bijvoorbeeld om de boekhouding van de betrokken advocaat te controleren. Deze onderzoeker zal verslag uitbrengen aan de stafhouder en niets belet dat de stafhouder die het tuchtonderzoek leidt, zelf verslag uitbrengt, desgewenst bijgestaan door de onderzoeker.

De stafhouder of de onderzoeker brengen objectief verslag uit.

De tuchtraad oordeelt of en voor hoelang de aanwezigheid van de onderzoeker na het uitbrengen van het verslag noodzakelijk is. Doorgaans blijft de onderzoeker aanwezig tijdens de behandeling, om de tuchtraad toe te laten de onderzoeker te ondervragen over bepaalde elementen van de verdediging. De onderzoeker is in elk geval niet aanwezig bij de beraadslaging.

Het Hof van Cassatie heeft geoordeeld dat noch de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek, noch artikel 6 EVRM uitsluiten dat de stafhouder samen met de onderzoeker ter zitting van de tuchtraad (van beroep) kan worden gehoord.³⁷ Het betrof een zaak die op verzoek van de advocaat met gesloten deuren werd behandeld en waarbij de advocaat zich had verzet tegen de aanwezigheid van de stafhouder, naast een door hem aangestelde onderzoeker. De tuchtraad van beroep had beslist dat de stafhouder de behandeling mocht bijwonen. Impliciet kan uit deze beslissing van het Hof van Cassatie ook worden afgeleid dat de behandeling met gesloten deuren niet betekent dat de stafhouder en de onderzoeker de behandeling van de zaak niet zouden mogen bijwonen.

36. Art. 459, § 2, laatste lid Ger.W.

37. Cass. 16 december 2016, D.16.0006.N.

AFDELING 9. HOREN VAN DE KLAGER

325. De klager wordt op zijn verzoek gehoord op de zitting en eventueel geconfronteerd met de betrokken advocaat.³⁸

Het betreft een recht van de klager dat niet kan worden geweigerd, ook niet wanneer de behandeling gebeurt met gesloten deuren.

De klager is echter geen partij en hij kan dan ook de debatten slechts verder bijwonen wanneer de zitting wordt gehouden met open deuren. In dat geval dient hij zich van elke interventie te onthouden, tenzij wanneer de tuchtraad hem hoort of confronteert met de advocaat. De klager kan ook geen conclusie neerleggen.

AFDELING 10. HOREN VAN GETUIGEN

326. De tuchtraad kan getuigen horen. Hij kan dit ambtshalve doen of op verzoek van de betrokken advocaat of de onderzoeker. De tuchtraad beslist soeverein of een getuige wordt gehoord.

De tuchtraad mag de getuige verzoeken de wettelijke eed af te leggen, zonder hem evenwel hiertoe te kunnen verplichten.

Het proces-verbaal van het getuigenverhoor wordt ter ondertekening aan de getuige voorgelegd. Het proces-verbaal wordt ook getekend door de Kamervoorzitter en de secretaris.

Bovenstaande regels stemmen overeen met de bepalingen van het Reglement van de Nationale Orde van advocaten van 25 mei 1972 betreffende de eedaflegging door getuigen voor de raad van de Orde.

AFDELING 11. TAAK VAN DE SECRETARIS

327. De secretaris maakt het proces-verbaal van de zitting op. Hij noteert daarin onder meer:

- de samenstelling van de tuchtraad;
- de aanwezigheid van de betrokken advocaat en eventueel de identiteit van de advocaat die hem bijstaat;
- de identiteit van de onderzoeker die verslag uitbrengt;
- de beslissing omtrent het al dan niet behandelen van de zitting met gesloten deuren;
- de verklaring van de klager, die op zijn verzoek wordt gehoord;
- in geval van confrontatie, de verklaringen van de klager en de betrokken advocaat;
- de verklaring van de getuige en het feit of hij de eed heeft afgelegd, of hij dit geweigerd heeft, met vermelding van de reden, en of hij geweigerd heeft het proces-verbaal van zijn verhoor te ondertekenen, met vermelding van de reden;
- de neerlegging van conclusies en stukken door de betrokken advocaat of zijn raadsman;
- de datum van de uitspraak en in voorkomende gevallen het verzoek van de advocaat om de uitspraak te laten gebeuren met gesloten deuren;
- in het algemeen alles wat de Kamervoorzitter hem verzoekt te noteren.

38. Art. 459, § 2, derde lid Ger.W.

Hoofdstuk 6. Beraadslaging en beslissing van de tuchtraad

AFDELING 1. BERAAD

328. De secretaris noch de onderzoeker nemen deel aan de beraadslaging.

AFDELING 2. UITSPRAAK

329. De uitspraak gebeurt op de vastgestelde datum en het vastgestelde uur.

Indien de uitspraak wordt uitgesteld, worden de betrokken advocaat en zijn raadsman daarvan verwittigd.

De Kamervoorzitter leest de uitspraak in openbare zitting voor, in aanwezigheid van de leden van tuchtraad. Indien de vervolgende advocaat vraagt of heeft gevraagd dat de uitspraak met gesloten deuren zou gebeuren, wordt daarop ingegaan, tenzij er naar het oordeel van de tuchtraad redenen zijn om dat niet te doen. De vraag tot voorlezing van de uitspraak met gesloten deuren en de beslissing daaromtrent worden onderaan de tuchtrechtelijke beslissing vermeld.

Krachtens artikel 782*bis* van het Gerechtelijk Wetboek wordt het vonnis uitgesproken door de Kamervoorzitter, zelfs in afwezigheid van de andere leden van de tuchtraad. Indien de Kamervoorzitter wettig verhinderd is, kan de voorzitter van de tuchtraad een ander lid van de tuchtraad aanwijzen om hem op het ogenblik van de uitspraak te vervangen.

AFDELING 3. SANCTIES³⁹

Onderafdeling 1. Waarschuwing, berisping, schorsing van maximum één jaar en schrapping van het tableau, van de lijst van advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de lijst van stagiairs

330. Deze sancties zijn welbekend. Ze gaan van zeer licht (waarschuwing) tot de zwaarste sanctie (de schrapping, waardoor de betrokkene gedurende minstens tien jaar het beroep van advocaat niet meer kan uitoefenen). In tegenstelling tot het strafrecht bestaat er geen systeem waarbij bepaalde tuchtrechtelijke inbreuken worden gekoppeld aan bepaalde tuchtsancties. De sanctie mag evenwel niet kennelijk onevenredig zijn met de vastgestelde tuchtinbreuk.

Krachtens artikel 460, tweede lid, Ger.W. kan de advocaat die voor een tweede keer wordt geschorst, krachtens dezelfde beslissing worden geschrapt. De Nederlandstalige tuchtraad van beroep heeft geoordeeld dat dit artikel in die zin moet worden geïnterpreteerd dat in het geval van een tweede schorsing de schrapping slechts dan kan worden uitgesproken indien de feiten die aanleiding hebben gegeven tot tweede schorsing gepleegd werden na

39. Art. 460 Ger.W.

het definitief worden van de uitspraak van de eerste schorsing.⁴⁰

Onderafdeling 2. Ontzetting uit recht te kiezen of verkozen te worden

331. Bij een berisping of bij een schorsing kan de tuchtraad bovendien het verbod opleggen om gedurende een bepaalde termijn deel te nemen aan de verkiezingen van de stafhouder en de raad van de Orde of zelf verkozen te worden tot stafhouder of tot lid van de raad van de Orde of nog tot lid van de algemene vergadering of het bestuur van de OVB. De tuchtraad kan geen verbod opleggen om te stemmen voor de verkiezing van de leden van de algemene vergadering van de OVB. Wellicht gaat het hier om een vergetelheid in de wet, want het is moeilijk een ratio te vinden voor dit onderscheid.

Bij een waarschuwing kan deze bijkomende sanctie dus niet worden opgelegd.

Bij een berisping kan deze sanctie voor maximum drie jaar worden opgelegd en bij een schorsing voor maximum vijf jaar.

Onderafdeling 3. Bekendmaking beslissing

332. Ingeval de tuchtraad een schorsing of een schrapping uitspreekt, kan hij bovendien beslissen om deze schorsing of schrapping bekend te maken.

Het betreft hier duidelijk een andere bekendmaking dan de automatische bekendmaking in het register van schorsingen en schrappingen bedoeld in artikel 461 van het Gerechtelijk Wetboek en de anonieme bekendmaking door toedoen van de OVB of de OBFV.

De tuchtraad dient deze beslissing afzonderlijk te motiveren en dient ook te bepalen op welke wijze de schorsing of de schrapping moet worden bekendgemaakt. Volgens de memorie van toelichting bij de wet van 21 juni 2006 kunnen onder meer volgende oogmerken deze beslissing steunen: het feit dat een bepaalde publiciteit zal bijdragen tot de effectieve naleving van de tuchtstraf, of tot de informatie van de betrokken advocaten en cliënten, of nog tot herstel van de situatie ontstaan door de inbreuk. Ook kan worden gedacht aan een publicatie tot herstel van de schade die aan de advocatuur werd aangebracht, indien de feiten waarvoor de advocaat wordt veroordeeld, aandacht kregen in de media en de advocatuur in een verkeerd daglicht plaatsten.

De tuchtraad dient bij dit alles rekening te houden met het recht op eerbiediging van het privéleven, zoals gewaarborgd bij artikel 22 van de Grondwet, waaruit volgt dat er een redelijk verband van evenredigheid moet bestaan tussen de gevolgen van de publicatie voor de betrokken persoon en de belangen van de gemeenschap.⁴¹

Onderafdeling 4. Veroordeling tot de kosten

333. Artikel 460, laatste lid Ger.W. bepaalt: “De tuchtraad kan in zijn beslissing de kosten die voor het onderzoek en voor het onderzoek ter terechtzitting werden gemaakt ten laste leggen van de betrokken advocaat.”

Artikel 460 Ger.W. geeft geen nadere omschrijving van wat onder deze kosten begrepen moet worden. Uit *Parl.St.* Kamer nr. 1724/001, 21 blijkt dat o.m. de kosten van een boekhoudkundig onderzoek of een sekwestre worden bedoeld (J. STEVENS, “Art. 460” in J. STEVENS e.a., *Balie. Commentaar Boek III Ger.W.*, Mechelen, Wolters Kluwer Belgium, 2013, 315, nr. 9).

40 Nederlandstalige tuchtraad van beroep, 13 maart 2025, TB-324-2024

41. Arbitragehof 20 oktober 2004, nr. 162/2004.

De tuchtraad van beroep oordeelde al herhaaldelijk dat de kosten en uitgaven, gemaakt door de stafhouder of door de advocaat die door de stafhouder als onderzoeker werd aangesteld (art. 458, § 1 Ger.W.) en de kosten en uitgaven, verbonden aan de behandeling van de zaak door de tuchtraad of door de tuchtraad van beroep, geen kosten zijn, zoals bedoeld in artikel 460 Ger.W. Het betreft immers geen externe kosten die voor het onderzoek of voor het onderzoek ter terechtzitting werden gemaakt. Het betreft integendeel kosten die inherent zijn aan de organisatie van de tuchtprocedure en dus volgens deze rechtspraak niet vallen onder de toepassing van artikel 460 Ger.W.

De tuchtraad dient te vermelden aan wie de kosten moeten worden betaald. Dit zullen de instanties zijn die de bewuste kosten hebben voorgeschoten (een Orde van advocaten of de Orde van Vlaamse Balies).

De beslissing geeft aan deze instanties geen titel om de beslissing uit te voeren tegen de advocaat die de kosten niet vrijwillig zou betalen. De Orde die de beslissing wil uitvoeren, moet daartoe eerst een titel verkrijgen van de burgerlijke rechter. Na de geplande wetwijziging zou dit worden geregeld via een uitvoerbaarverklaring door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg overeenkomstig artikel 586 Ger.W.

AFDELING 4. OPSCHORTING EN UITSTEL

334. De tuchtraad kan de uitspraak van de veroordeling opschorten of de uitvoering van de tuchtsanctie uitstellen, al dan niet onder bijzondere voorwaarden die de tuchtraad bepaalt.⁴²

Bij niet-naleving van de bijzondere voorwaarden roept de voorzitter van de tuchtraad, ambtshalve of op verzoek van de stafhouder, de advocaat op om op een zitting van de tuchtraad te verschijnen, met het oog op het horen uitspreken van een tuchtstraf (na opschorting) of het horen herroepen van het uitstel (na uitstel).

Deze oproeping van de advocaat gebeurt bij een ter post aangetekende brief, met een oproepingstermijn van vijftien dagen en met vermelding van de feiten die de heroproeping verantwoorden.

De regels van de rechtspleging voor de tuchtraad en betreffende de beraadslaging en de beslissing van de tuchtraad worden gevolgd, behalve deze betreffende het horen van de klager.

AFDELING 5. KENNISGEVING EN BEKENDMAKING VAN DE BESLISSING VAN DE TUCHTRAAD

335. Binnen een termijn van acht dagen na de uitspraak geeft de secretaris van de tuchtraad per aangetekende brief kennis van deze uitspraak aan de advocaat, aan zijn stafhouder en aan de procureur-generaal.⁴³ Hoewel de wet dit niet vermeldt, verdient het aanbeveling om ook aan de voorzitter van de tuchtraad kennis te geven van de uitspraak en dit zeker wanneer de zaak op initiatief van de voorzitter van tuchtraad werd aanhangig gemaakt. De klager kan in dat geval immers informatie vragen aan de voorzitter.⁴⁴

Indien de advocaat ingeschreven is aan meerdere balies en dus onderworpen is aan het gezag van meer dan één

42. Art. 460 Ger.W.

43. Art. 461, § 2 Ger.W.

44. Art. 461, § 2, tweede lid Ger.W.

stafhouder, zullen alle betrokken stafhouders kennis moeten krijgen van de uitspraak. Overeenkomstig artikel 463 Ger.W. kan de stafhouder van de balie van de betrokken advocaat immers hoger beroep aantekenen. In Vlaanderen kan dit meer dan één stafhouder zijn.

Ook indien bij toepassing van artikel 456 Ger.W. een stafhouder van een ander rechtsgebied werd aangewezen om het onderzoek te voeren, moet de eigen stafhouder van de betrokken advocaat kennis krijgen van de uitspraak. Het is immers deze stafhouder die hoger beroep kan instellen tegen de uitspraak van de tuchtraad.

Hoewel dit niet expliciet wordt vermeld in de wet, geeft de secretaris ook kennis van de beslissing van de tuchtraad aan de advocaat die de betrokken advocaat heeft bijgestaan. Dit gebeurt bij gewone brief.

De secretaris maakt ook een afschrift van alle beslissingen over aan respectievelijk de OVB en de OBF, en dit met het oog op een eventuele anonieme bekendmaking.⁴⁵

AFDELING 6. REGISTERS VAN SCHORSINGEN EN SCHRAPPINGEN

336. De stafhouder die kennis krijgt van een beslissing betreffende een advocaat van zijn balie, laat de sancties van schorsing of schrapping noteren naast de naam van de advocaat in een register dat wordt bijgehouden op het secretariaat van de balie. Dit register is enkel toegankelijk voor advocaten.⁴⁶

De voorzitter van de OVB die kennis krijgt van een beslissing laat de sancties van schorsing of schrapping noteren naast de naam van de advocaat in een register dat wordt bijgehouden op het secretariaat van de OVB. Dit register is enkel toegankelijk voor advocaten.

Nadat de advocaat eerherstel heeft verkregen, worden de vermeldingen in de registers geschrapt.⁴⁷

AFDELING 7. INLICHTINGEN AAN DE KLAGER

337. De stafhouder of de voorzitter van de tuchtraad, ingeval deze de zaak aanhangig heeft gemaakt bij de tuchtraad, kunnen aan de klager, die daarom uitdrukkelijk verzoekt, mondeling of schriftelijk de inlichtingen verschaffen die zij gepast achten betreffende de uitspraak en betreffende de eventuele rechtsmiddelen.

Het zal steeds een bijzonder moeilijke afweging zijn om te weten of en in welke mate de klager wordt ingelicht. Omwille van de waarheidsplicht is het immers mogelijk dat de beslissing van de tuchtraad verwijst naar bekentenissen van een advocaat, die hij buiten de tuchtprocedure niet verplicht is te doen. Het is niet wenselijk dat de klager daarvan in kennis wordt gesteld.

De stafhouder en de voorzitter zijn volledig vrij om te beslissen welke informatie zij zullen verstrekken.

45. Art. 461, § 2 Ger.W.

46. Art. 461, § 1 Ger.W.

47. Art. 472, § 4 Ger.W.

AFDELING 8. DRAAGWIJDTE VAN DE TUCHTPROCEDURE EN DE BESLISSING VAN DE TUCHTRAAD

338. In een strafrechtelijke, burgerrechtelijke of administratieve procedure mag geen melding worden gemaakt van een tuchtprocedure, noch van elementen daarvan.⁴⁸

Artikel 477 van het Gerechtelijk Wetboek is gesteund op het algemeen beginsel dat de tuchtprocedure losstaat van andere procedures.⁴⁹

Hoofdstuk 7. Rechtsmiddelen

AFDELING 1. VERZET

Onderafdeling 1. Termijn en vorm

339. De advocaat die bij verstek wordt veroordeeld, kan tegen de beslissing verzet aantekenen binnen een termijn van vijftien dagen, te rekenen vanaf de kennisgeving. Artikel 53*bis* van het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing voor de berekening van de termijn.

Het verzet wordt ingesteld bij een ter post aangetekende brief gezonden aan de voorzitter van de tuchtraad.

In principe is een laattijdig verzet onontvankelijk, maar de tuchtraad kan soeverein oordelen dat hij de verzet doende advocaat van het verval ontheft.⁵⁰

Onderafdeling 2. Procedure

340. Na het verzet wordt de advocaat opnieuw opgeroepen door de voorzitter in de vorm en met naleving van de termijn van de oorspronkelijke oproeping.

Hoewel dit in de wet niet uitdrukkelijk is bepaald, moet ook de klager worden verwittigd van deze zitting, teneinde er gebruik te kunnen maken van zijn hoorrecht.

Indien de advocaat aanwezig is, gebeurt de behandeling voor de tuchtraad op de wijze zoals de eerste behandeling, met verslag van de onderzoeker en hoorrecht voor de klager en eventueel confrontatie met de betrokken advocaat.

Indien de advocaat opnieuw verstek laat gaan, doet de tuchtraad uitspraak zoals op tegenspraak.

48. Art. 477 Ger.W.

49. Cass. 3 juni 1976, *RW* 1976-77, 2050.

50. Art. 462 Ger.W.

AFDELING 2. HOGER BEROEP

Onderafdeling 1. De tuchtraad van beroep

341. Het hoger beroep tegen de beslissingen van de Nederlandstalige tuchtraden wordt gebracht voor de Nederlandstalige tuchtraad van beroep.

De tuchtraad van beroep is samengesteld uit een of meer kamers.

Iedere kamer houdt zitting met een voorzitter, vier assessoren-advocaten en een secretaris-advocaat. Het voorzitterschap wordt beurtelings waargenomen door de eerste voorzitters van de hoven van beroep van Antwerpen, Brussel en Gent of door de kamervoorzitter aangewezen door de eerste voorzitter.

De procureur-generaal bij het hof van beroep van Brussel of een advocaat-generaal die hij aanwijst, oefent het ambt van het Openbaar Ministerie uit.

Om de drie jaar, bij de aanvang van het gerechtelijk jaar, stellen de bestuurders van de Orde van Vlaamse Balies, onder het voorzitterschap van de eerste voorzitter van het hof van beroep van Brussel, de lijst op van de effectieve assessoren en de plaatsvervangende assessoren, gekozen uit de gewezen leden van de raden van de Orde, voorgedragen door de Ordes van Advocaten die deel uitmaken van de OVB. Ze stellen eveneens de secretarissen en de plaatsvervangende secretarissen aan.

De secretaris stelt de kamers samen, buiten beletsel, in de orde van voorrang die op de lijsten is vermeld.

Onderafdeling 2. Door wie?

342. Tegen de beslissingen van de tuchtraad kan hoger beroep worden ingesteld door:

- de betrokken advocaat⁵¹;
- de stafhouder(s) van de balie(s) van de betrokken advocaat;
- de procureur-generaal van het rechtsgebied van de tuchtraad die uitspraak heeft gedaan.⁵²

De stafhouder van een andere balie dan deze van de betrokken advocaat, die bij toepassing van artikel 456 Ger.W. werd aangewezen om het onderzoek te voeren, kan geen hoger beroep instellen.⁵³

Onderafdeling 3. Termijn en vorm

343. Het hoger beroep wordt aan de voorzitter van de tuchtraad van beroep ter kennis gebracht bij een ter post aangetekende brief binnen vijftien dagen te rekenen van de kennisgeving van de beslissing. De wet verplicht niet dat het hoger beroep wordt gemotiveerd, maar het is wel wenselijk dit te doen.

Er kan hoger beroep worden ingesteld vanaf de beslissing en dus niet enkel vanaf de kennisgeving.⁵⁴

De voorzitter geeft op zijn beurt kennis van het ingestelde hoger beroep aan de voorzitter van de tuchtraad en ook aan de andere betrokkenen, al naargelang het geval, de betrokken advocaat (en zijn raadsman), de

51. Tuchtraad van Beroep 10 december 2009, TB 019/2009, *Ad Rem* nr. 2/2010: hoger beroep door advocaat tegen de motivering van zijn vrijspraak is onontvankelijk bij gebrek aan belang.

52. Art. 463 Ger.W.

53. Tuchtraad van Beroep 10 maart 2015, TB-0121-2014.

54. Cass. 7 april 2017, D.16.0005.N.

stafhouder(s) of de procureur-generaal. Hij dient dit te doen onmiddellijk na ontvangst van het hoofdberoep, omdat de termijn om tegenberoep in te stellen loopt vanaf het hoofdberoep.

Onderafdeling 4. Tegenberoep

344. De advocaat, de stafhouder(s) en de procureur-generaal kunnen tegenberoep instellen binnen een termijn van één maand te rekenen van het hoofdberoep.

Er kan dus niet langer incidenteel tegenberoep worden ingesteld na het verstrijken van de termijn van één maand.

Onderafdeling 5. Procedure in graad van beroep

345. De procedure voor de tuchtraad van beroep is dezelfde als deze voor de tuchtraad, met uitzondering van het feit dat het Openbaar Ministerie aanwezig is en bij elke zaak advies uitbrengt

De onderzoeker brengt ook voor de tuchtraad van beroep verslag uit. De secretaris van de tuchtraad van beroep doet het nodige opdat de onderzoeker aanwezig zou zijn op de zitting.

Ook in graad van beroep kan de klager op zijn verzoek worden gehoord en desgevallend geconfronteerd met de advocaat. Daarom moet de klager ook worden verwittigd van datum, plaats en uur van de terechtzitting, met vermelding dat hij op deze zitting op zijn verzoek kan worden gehoord en eventueel geconfronteerd met de betrokken advocaat.

De Franstalige tuchtraad van beroep heeft geoordeeld dat de stafhouder die hoger beroep heeft ingesteld, partij wordt in de zaak en moet worden gehoord.⁵⁵ In dezelfde zin, doch zonder zich uitdrukkelijk uit te spreken over de vraag of de stafhouder al dan niet partij was, oordeelde de Nederlandstalige tuchtraad van beroep dat het voor een goede rechtsbedeling aangewezen is dat de stafhouder die hoger beroep heeft ingesteld aanwezig is bij de behandeling van de zaak in graad van beroep en aanwezig blijft, ook indien de zaak met gesloten deuren wordt behandeld.⁵⁶

Onderafdeling 6. Kennisgeving

346. De secretaris geeft bij ter post aangetekende brief kennis van de beslissing van de tuchtraad van beroep aan de betrokken advocaat, aan de stafhouder van de Orde(s) waartoe hij behoort en aan de procureur-generaal.

Hij stuurt een afschrift van de uitspraak naar de OVB en naar de OBF.⁵⁷

Hoewel dit niet expliciet wordt vermeld in de wet, geeft de secretaris ook kennis van de beslissing van de tuchtraad van beroep aan de advocaat die de betrokken advocaat heeft bijgestaan. Dit gebeurt bij gewone brief.

Ook is het aangewezen dat de secretaris de beslissing ter kennis brengt van de voorzitter van de tuchtraad die de beslissing had genomen waartegen hoger beroep werd ingesteld.

55. Cons. disc. appel 29 juni 2010, aangehaald in *JT* 2 juni 2012, nr. 6481, 457, nr. 6.

56. Tuchtraad van beroep 8 mei 2018, TB-0121-2014. Het ging om een zaak waarin de stafhouder zelf het onderzoek niet had gevoerd en waarin de stafhouder en de onderzoeker aanwezig waren op de zitting.

57. Art. 468, § 1 Ger.W.

Hoofdstuk 8. Cassatie

347. Tot de wetwijziging van 10 april 2014, die van kracht werd op 24 mei 2014 was deze materie geregeld door artikel 468, § 3 van het Gerechtelijk Wetboek dat de advocaat, de stafhouder en de procureur-generaal de bevoegdheid gaf binnen de termijn van één maand te rekenen van de kennisgeving de beslissing van de tuchtraad van beroep aan het Hof van Cassatie voor te leggen in de vormen van de voorzieningen in burgerlijke zaken.

Bij wet van 10 april 2014 werd artikel 468, § 3 van het Gerechtelijk Wetboek opgeheven en vervangen door, voor wat de balie betreft, artikel 1121/1, § 1, 1°, artikel 1121/2, artikel 1121/3, § 1, artikel 1121/4, artikel 1121/5 en artikel 1121/6.

De betrokken advocaat, de Orde van advocaten en de procureur-generaal kunnen de eindbeslissingen van de tuchtraad in beroep voorleggen aan het Hof van Cassatie.

Het is dus niet langer de stafhouder die de zaak aanhangig kan maken bij het Hof van Cassatie, maar de Orde. De wet zegt “de Orde die krachtens de wet waakt over de eerbiediging van de beroepsregels”. Daarmee wordt in elk geval bedoeld de Orde van advocaten waarvan de betrokken advocaat deel uitmaakt. Deze bevoegdheid wordt uitgeoefend door de raad van de Orde, die dan namens de Orde van advocaten de zaak aanhangig maakt bij het Hof van Cassatie. De beslissing moet m.i. dus genomen worden in de raad van de Orde en niet langer door de stafhouder alleen.

Het Hof van Cassatie heeft geoordeeld dat ook de Orde van Vlaamse balies (en dus ook de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*) bevoegd is om een voorziening in cassatie in te dienen.⁵⁸

Het cassatieberoep tegen voorbereidende beslissingen of tegen onderzoeksbeslissingen kan enkel geschieden samen met het cassatieberoep tegen de eindbeslissing.

De rechtspleging in cassatie wordt geregeld zoals in burgerlijke zaken, met enkele uitzonderingen, o.m. wat betreft de termijnen. De termijn om cassatieberoep in te stellen, bedraagt twee maanden (i.p.v. vroeger één maand) te rekenen van de kennisgeving van de beslissing. De verweerder beschikt over een termijn van twee maanden om te antwoorden.

De tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie is derhalve voorgeschreven.

Tenzij de beslissing van de tuchtraad van beroep anders luidt, heeft de voorziening in cassatie schorsende werking.

Wordt de beslissing door het Hof van Cassatie vernietigd, dan verwijst het Hof van Cassatie de zaak opnieuw naar de tuchtraad van beroep, doch anders samengesteld. Indien het onmogelijk is de tuchtraad van beroep anders samen te stellen, kan de tuchtraad toch zetelen, maar moet daarvan melding worden gemaakt in de eindebeslissing.

De anders samengestelde tuchtraad van beroep voegt zich naar de beslissing van het Hof van Cassatie betreffende het door het Hof beslechte rechtspunt.

58. Cass. 7 april 2017, D.16.0005.N.

Hoofdstuk 9. Tenuitvoerlegging van de tuchtsancties

AFDELING 1. SCHORSING EN SCHRAPPING

348. De procureur-generaal zorgt voor de tenuitvoerlegging van de beslissingen van schorsing en schrapping.⁵⁹

Deze regeling veroorzaakt veel problemen in de praktijk. Doordat slechts enkelen op de hoogte zijn van het verloop van de tuchtprocedure, gebeurt het dat iedereen, inclusief de betrokken advocaat, slechts na het verloop van een (korte) schorsing door de procureur-generaal wordt verwittigd. Na de wetswijziging die wordt voorbereid door OVB en OBFG zal de uitvoering van de beslissingen van de tuchtraad meer in detail zijn geregeld, met meer zekerheid voor de betrokkenen en een grotere publiciteit.

De geschorste advocaat moet zich tijdens de duur van zijn straf van iedere beroepswerkzaamheid onthouden.⁶⁰

AFDELING 2. ANDERE SANCTIES

349. De stafhouder(s) van de betrokken advocaat zien toe op de correcte toepassing van het verbod om deel te nemen aan bepaalde verkiezingen overeenkomstig artikel 460, derde lid van het Gerechtelijk Wetboek.

De secretaris bij de tuchtraad, respectievelijk de secretaris bij de tuchtraad van beroep doen het nodige voor de bijzondere bekendmaking die door de tuchtraad of de tuchtraad van beroep werd bevolen.

Indien de advocaat werd veroordeeld tot het betalen van kosten, zendt de secretaris bij de tuchtraad, respectievelijk de secretaris bij de tuchtraad van beroep aan de instanties aangewezen door de tuchtraad of de tuchtraad van beroep een afschrift van de beslissing. Deze instanties nodigen de advocaat dan uit vrijwillig te betalen, bij gebreke waarvan zij de advocaat voor de burgerlijke rechtbank kunnen dagvaarden om een titel te verkrijgen. Indien de instantie aan wie de kosten moeten worden betaald, niet de Orde van advocaten is waartoe de betrokken advocaat behoort, wordt eerst de tussenkomst van de stafhouder van de betrokken advocaat gevraagd alvorens een burgerlijke procedure wordt gestart.

59. Art. 470 Ger.W.

60. Art. 471 Ger.W.

Hoofdstuk 10. Wederinschrijving, eerherstel en uitwissing

AFDELING 1. WEDERINSCHRIJVING

350. Een geschrapte advocaat kan na een termijn van tien jaar nadat de beslissing tot schrapping in kracht van gewijsde is gegaan, terug ingeschreven worden op het tableau of de lijst van stagiairs.⁶¹

De wet vermeldt dat dit kan “*indien buitengewone omstandigheden het wettigen*”. Op een prejudiciële vraag van de Nederlandstalige tuchtraad van beroep heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat de interpretatie van “*indien buitengewone omstandigheden het wettigen*” als “wanneer de geschrapte advocaat blijk geeft van een zodanig gewijzigde instelling dat niet gevreesd moet worden voor de waarborging van een behoorlijke beroepsuitoefening met het oog op de belangen van de rechtzoekende” niet strijdig was met de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet.⁶²

Het verzoek dient te worden gericht aan de raad van de Orde van de balie waar men zijn (weder)inschrijving vraagt.

De inschrijving kan slechts gebeuren na een met redenen omkleed advies van de raden van de Orde van de balies waartoe de advocaat behoorde op het ogenblik van de schrapping.

De weigering tot inschrijving wordt met redenen omkleed. Tegen de weigering kan hoger beroep worden ingesteld bij de tuchtraad van beroep.⁶³ Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat de beslissing om een geschrapte advocaat niet weder in te schrijven geen tuchtsanctie is, ook al wordt over de aanvraag (in graad van beroep) geoordeeld door een tuchtcollege.⁶⁴

AFDELING 2. EERHERSTEL

351. Een geschorste advocaat kan na een termijn van zes jaar te rekenen van de uitspraak eerherstel vragen. Hij dient dit eerherstel te vragen aan de tuchtraad of aan de tuchtraad van beroep die de schorsing heeft uitgesproken.⁶⁵

Het eerherstel kan ook worden toegestaan m.b.t. schorsingen uitgesproken vóór de inwerkingtreding van de wet. Het eerherstel voor een schorsing uitgesproken door een raad van de Orde kan worden uitgesproken door de tuchtraad van het rechtsgebied waaronder het arrondissement van die Orde ressorteert. Een verzoek daartoe moet worden gericht aan de voorzitter van de tuchtraad.⁶⁶

Het verzoek tot eerherstel is aan geen enkel vormvoorschrift onderworpen.

61. Art. 472, § 1 Ger.W.

62. GwH 31 juli 2008, nr. 117/2008, *BS* 17 september 2008, ed. 2.

63. Art. 432*bis* Ger.W.

64. GwH 31 juli 2008, nr. 117/2008, *BS* 17 september 2008, ed. 2.

65. Art. 472, § 2 Ger.W.

66. Tuchtraad van Beroep 10 december 2009, TB 018/2009, *Ad Rem* nr. 2/2010, noot P. DE JAEGERE.

Een weigering tot eerherstel moet gemotiveerd worden. De beslissing is niet vatbaar voor hoger beroep.

Het eerherstel heeft onder meer tot gevolg dat de vermelding van de schorsing wordt geschrapt in het register dat wordt bijgehouden op het secretariaat van de balie en van de OVB, respectievelijk de OBFV. De secretaris van de tuchtraad of de tuchtraad van beroep die het eerherstel uitspreekt, brengt de betrokken balie(s) en respectievelijk de OVB of de OBFV op de hoogte van het eerherstel.

Hoewel dit niet met zoveel woorden in de wet staat, heeft het eerherstel ook tot gevolg dat de regel dat iedere advocaat die voor een tweede keer wordt geschorst krachtens dezelfde beslissing kan worden geschrapt, geen toepassing meer kan vinden na eerherstel.

Indien de aanvraag tot eerherstel wordt geweigerd, kan de advocaat slechts een nieuwe aanvraag doen na een nieuwe termijn van zes jaar.

AFDELING 3. UITWISSING

352. De lichtere straffen (waarschuwing en berisping) worden van rechtswege uitgewist na een periode van zes jaar te rekenen van de uitspraak.

In de wet staat dat de uitwissing de doorhaling van de vermelding in het register van straffen bij de balie en de OVB of de OBFV tot gevolg heeft, maar dit lijkt een overbodige bepaling, aangezien krachtens artikel 461, § 1 van het Gerechtelijk Wetboek enkel de schrapping en de schorsing in de registers worden vermeld.

Hoofdstuk 11. Hoger beroep tegen paleisverbod

AFDELING 1. VORM

353. De advocaat kan zowel tegen de beslissing van de stafhouder om hem de toegang tot het gerechtsgebouw te verbieden (voor ten hoogste drie maanden) als tegen de beslissing tot verlenging daarvan door de raad van de Orde hoger beroep aantekenen bij de tuchtraad van beroep.⁶⁷

Deze beslissingen van de stafhouder en van de raad van de Orde zijn uitvoerbaar bij voorraad.

De advocaat stelt het hoger beroep in bij een ter post aangetekende brief aan de voorzitter van de tuchtraad van beroep.

67. Art. 473, derde lid Ger.W.

AFDELING 2. PROCEDURE

354. De voorzitter van de tuchtraad van beroep roept onmiddellijk de tuchtraad bijeen. De wet vermeldt geen andere termijn dan “onmiddellijk”.

Aangezien het hoger beroep tegen de bewarende maatregel niet schorsend werkt, zal de procedure meestal een hoogdringend karakter hebben, zodat de tuchtraad op zo kort mogelijke termijn moet bijeenkomen.

De tuchtraad van beroep neemt een beslissing na de stafhouder en de betrokken advocaat te hebben gehoord.

Te noteren valt dat de stafhouder traditioneel naast het zogenaamde paleisverbod nog veel andere bewarende maatregelen kan nemen. Deze bewarende maatregelen zijn niet vatbaar voor hoger beroep.

Hoofdstuk 12. Hoger beroep tegen beslissingen van de raad van de Orde

AFDELING 1. BESLISSINGEN VATBAAR VOOR HOGER BEROEP

355. De persoon wiens inschrijving op het tableau, op de lijst van advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie of op de lijst van stagiairs wordt geweigerd of de advocaat die van een van deze lijsten wordt weggelaten, kan tegen deze beslissing van de raad van de Orde hoger beroep instellen bij de tuchtraad van beroep.⁶⁸

Ook tegen de weigering van de raad van de Orde om een advocaat op te nemen op de lijst met de advocaten die prestaties wensen te verrichten in het kader van de juridische eerste- of tweedelijnsbijstand kan de betrokken advocaat hoger beroep instellen.⁶⁹

Andere beslissingen van de raad van de Orde, zoals bijvoorbeeld de beslissing dat een advocaat niet (langer) mag optreden als stagemeeester, zijn, *de lege lata*, niet vatbaar voor hoger beroep bij de tuchtraad van beroep.

AFDELING 2. PROCEDURE

356. Het hoger beroep wordt ingesteld binnen een termijn van vijftien dagen te rekenen van de kennisgeving van de beslissing.

Het is aangewezen om de kennisgeving van de beslissing te doen met een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs of minstens met een gewone aangetekende brief, zodat overeenkomstig artikel 53*bis* van het

68. Art. 432*bis* Ger.W.

69. Art. 508/5, § 1 en art. 508/7 Ger.W.

Gerechtelijk Wetboek de termijn van drie maanden zou ingaan op een vaste datum. Bij een kennisgeving met een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs gaat de termijn in op de eerste dag die volgt op deze waarop de brief aangeboden werd op de woonplaats van de geadresseerde of, in voorkomend geval, op zijn verblijfplaats of gekozen woonplaats. Bij een kennisgeving met een gewone ter post aangetekende brief gaat de termijn van drie maanden in op de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten overhandigd werd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst.

Het hoger beroep wordt ingesteld door een aangetekende brief aan de voorzitter van de tuchtraad van beroep.

Het hoger beroep werkt schorsend ten aanzien van de beslissing tot weglating.

Omdat het hoger beroep schorsend werkt, dient de secretaris van de tuchtraad onmiddellijk na ontvangst van het hoger beroep de betrokken stafhouder te verwittigen.

De wet vermeldt niet hoe de procedure verder verloopt. In het belang van zowel de betrokken balie als de betrokken persoon roept de voorzitter de tuchtraad van beroep zo spoedig mogelijk bijeen.

Teneinde de rechten van de betrokken persoon en van de betrokken balie te vrijwaren, worden zowel de betrokken persoon als de stafhouder of diens vertegenwoordiger gehoord.

De betrokken stafhouder wordt zo spoedig mogelijk op de hoogte gebracht van de beslissing van de tuchtraad van beroep.

Hoofdstuk 13. Bijzondere regels ten aanzien van advocaten die onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie

AFDELING 1. ADVOCATEN VAN EEN ANDERE LIDSTAAT VAN DE EUROPESE UNIE DIE GEEN VESTIGING HEBBEN IN BELGIË, MAAR ER WEL DIENSTEN VERRICHTEN

357. De bepalingen betreffende de tucht zijn van toepassing op de advocaten van de Europese Unie die geen vestiging hebben in België, maar er wel diensten verrichten.⁷⁰

De tuchtraad kan evenwel geen schraping uitspreken maar wel een “verbod om in België de beroepswerkzaamheden van een advocaat uit te oefenen”.

Na het verstrijken van een termijn van tien jaar te rekenen van de dag waarop de beslissing houdende verbod om in België de beroepswerkzaamheden van een advocaat uit te oefenen in kracht van gewijsde is gegaan, kan de betrokken advocaat verzoeken dit verbod op te heffen.⁷¹

70. Art. 477*quater*, § 1, eerste lid Ger.W.

71. Art. 477*quater*, § 1, derde lid Ger.W.

Ten aanzien van deze advocaten heeft de tuchtraad ook een bijkomende bevoegdheid. De tuchtraad kan deze advocaten die bij de uitoefening van hun werkzaamheden in hun gerechtelijk arrondissement de tuchtregele niet in acht nemen, verbod opleggen de partijen bij te staan en te pleiten voor de gerechten in dat gerechtelijk arrondissement. Dit verbod mag niet langer dan drie jaar duren. Tegen deze beslissing staat verzet en hoger beroep open.⁷²

AFDELING 2. ADVOCATEN VAN EEN ANDERE LIDSTAAT VAN DE EUROPESE UNIE DIE ZICH ONDER HUN OORSPRONKELIJKE BEROEPSTITEL IN BELGIË VESTIGEN

358. De bepalingen betreffende de tucht zijn van toepassing op de advocaten van een andere lidstaat van de Europese Unie die zich onder hun oorspronkelijke beroepstitel in België vestigen.⁷³

De wet bepaalt dat de stafhouder van de Orde waar de betrokken advocaat is ingeschreven of de voorzitter van de tuchtraad alvorens een tuchtprocedure ten aanzien van de betrokken advocaat in te stellen, daarvan zo spoedig mogelijk kennisgeeft aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst.

Met het instellen van de tuchtprocedure wordt hier de oproeping voor de tuchtraad bedoeld en niet het openen van het tuchtonderzoek.

Alvorens de betrokken advocaat naar de tuchtraad te verwijzen, moet de stafhouder de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst kennisgeven van zijn intentie. Hij dient daarbij schriftelijk alle dienstige inlichtingen te verstrekken over het betrokken tuchtdossier, de toepasselijke procedureregels en de termijnen om beroep in te stellen. De wet bepaalt tevens dat de stafhouder de nodige schikkingen neemt om die autoriteit de mogelijkheid te bieden haar opmerkingen kenbaar te maken voor de beroepsinstanties (bedoeld wordt wellicht: de tuchtraad). Indien het initiatief om de advocaat op te roepen, uitgaat van de voorzitter van de tuchtraad, moet de voorzitter van de tuchtraad zorgen voor de kennisgeving aan de bevoegde autoriteit van de betrokken advocaat.

De voorzitter van de tuchtraad dient de bevoegde autoriteit van de betrokken advocaat ook schriftelijk kennis te geven van iedere beslissing ten aanzien van die advocaat.⁷⁴

Het tijdelijke of definitieve verbod om het beroep van advocaat in de lidstaat van herkomst uit te oefenen, heeft van rechtswege het tijdelijk of definitieve verbod dat beroep in België uit te oefenen tot gevolg.⁷⁵

Hoofdstuk 14. Het college van toezicht

359. De algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies keurde op 26 juni 2019 het oprichtings- en werkingsreglement van een College van Toezicht goed. Het werd op 4 juli 2019 gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* en trad in werking op 4 oktober 2019.

72. Art. 477^{quater}, § 1, tweede lid Ger.W.

73. Art. 477^{septies}, eerste lid Ger.W.

74. Art. 477^{septies}, tweede lid Ger.W.

75. Art. 477^{septies}, derde lid Ger.W.

AFDELING 1. TAAK EN BEVOEGDHEID

Het College van Toezicht heeft als taak op onafhankelijke wijze toe te zien op de tuchtuitoefening door de stafhouders en de voorzitters van de tuchtraden, daarover te rapporteren en adviezen of andere informatie te verstrekken aan de stafhouders en de voorzitters van de tuchtraden over zaken die verband houden met de tuchtuitoefening en de tuchthandhaving.

Het College van Toezicht draagt bij tot de harmonisering, de bewaking en de bevordering van de tuchtuitoefening. Het College van Toezicht beheert ook een gegevensbank en staat in voor een gecentraliseerde en geanonimiseerde registratie van tuchtklachten en tuchtonderzoeken tegen advocaten. Elke stafhouder en voorzitter van de tuchtraad bezorgt daartoe eens per semester een lijst met nuttige informatie aan het College van Toezicht.

De tuchtuitoefening blijft ressorteren onder de bevoegdheid van de stafhouders en de voorzitters van de tuchtraden. Het College van Toezicht heeft geen taak of bevoegdheid om klachten over de handelswijze van stafhouders in individuele gevallen te behandelen en is geen beroepsinstantie voor klagers.

AFDELING 2. SAMENSTELLING

Het College van Toezicht bestaat uit vijf leden. De voorzitter van de Orde van Vlaamse balies is van rechtswege voorzitter van het College van Toezicht. Twee leden zijn advocaat en twee leden zijn geen advocaat. Het College beschikt over een secretaris die geen lid is van het College. Het College is bevoegd voor het benoemen en ontslaan van de secretaris.

AFDELING 3. VERSLAG WERKZAAMHEDEN

Het College van Toezicht stelt jaarlijks een verslag op. Het bevat de statistische gegevens die het College nuttig acht om ter kennis te brengen van de advocaten, de overheden en het publiek. De jaarverslagen zullen toegankelijk zijn voor het publiek. Naast het jaarlijks verslag kan het College ook andere verslagen, omzendingbrieven of andere documenten opstellen die bedoeld zijn voor de stafhouders en/of de voorzitters van de tuchtraden, en die niet publiek gemaakt worden.

Het College van Toezicht stelt bovendien de informatie die het verzamelt ter beschikking van de stafhouders, de voorzitters van de tuchtraden en de raad van bestuur van de Orde van Vlaamse Balies.

Alle informatie waarvan de leden van het College van Toezicht kennis krijgen in het kader van hun opdracht, is vertrouwelijk. Enkel de informatie die het College opneemt in het jaarlijks verslag verliest dat vertrouwelijke karakter op het ogenblik waarop dat verslag wordt bekendgemaakt. Alle overige informatie blijft geheim.

Beknopte bibliografie

- CORVILAIN, P., “Le droit disciplinaire des avocats” in X, *Le droit disciplinaire des ordres professionnels*, Reeks CUP nr. 74, Brussel, Larcier, 2004, 33-68.
- DAL, G.-A. en WAGEMANS, M., “La nouvelle discipline du barreau”, *JT* 2006, 653-661.
- DU JARDIN, J., “Rechtspraak in tuchtraden door de beroepsordes: Toetsing van de wettigheid door het Hof van Cassatie”, *RW* 2000-01, 785.
- LEFRANC, P., “Advocatentucht” in X, *Tuchtrecht*, Antwerpen, Maklu, 2000, 71-130.
- STAESSENS, N., “Een eigentijds tuchtrecht voor advocaten”, *Ad Rem* 2006, afl. 4, 29-36.
- STEVENS, J., “Het tuchtprocesrecht voor advocaten vernieuwd: De wet van 21 juni 2006”, *RW* 2006-07, 582-596.
- STEVENS, J., *Advocatuur. Regels & Deontologie*, Antwerpen, Wolters Kluwer, 2015, 1173-1333.
- STEVENS, J., *Gerechtigd recht, Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, boek III, Balie (art. 428-477 en 488-508), Kluwer.
- VAN DORPE, B., “Tuchthandhavings- en sanctierecht voor advocaten”, *RW* 2003-04, 51-54.
- VOET, S., “Nieuw tuchtrecht voor advocatuur”, *NJW* 2006, 582-587.
- VOET, S., *Advocatentuchtrecht. Procedurele analyse*, Gent, Story Publishers, 2007, 36.
- X, *Codex 2007 (De Deontologische Regelen en het Huishoudelijk Reglement van de Nederlandse Orde van Advocaten bij de balie te Brussel)*, 2006, 264.